

HO SAP TOTHOM, I ÉS PROFECIA

Ho sap tothom, i és profecia.
La meva mare ho va dir un dia
Quan m'acotxava amb blats lleugers;
Enllà del somni ho repetia
L'aigua dels astres mitjancers
I els vidres balbs d'una establia
Tota d'arrels, al fosc d'un prat:
A cal fuster hi ha novetat.
[...]

J. V. FOIX

**MOLTS
D'ANYS!**

BON NADAL PER A TOTS

Ens trobam a les portes de Nadal, una festa carregada de bons desitjos, molt melosa o ensucrada, i per estar-ne en sintonia no parlarem de coses que podrien resultar amargues o doloroses. No parlarem de crisi, aquesta paraulota que no va dir mai el Sr. Zapatero i que el Sr. Rajoy només ha citat per recordar-nos que això que en deien crisi ja ha passat, que ja està superada, i si no ho creieu pitjor per vosaltres. Tampoc no parlarem de rescat, això que no ha existit mai perquè no era més que una nova línia de crèdit en condicions molt favorables, que gairebé ens regalaven els doblers a fi que els bancs poguessin pagar el deute que havien contret, sense voler i una mica imprudentment. I no parlarem de retallades, una paraula que s'ha sobredimensionat quan es tracta d'un simple ajust de despeses que afecten un poquet la majoria de serveis; i la culpa era nostra ja que volíem viure “per sobre de les nostres possibilitats”. Tampoc no seria oportú parlar de les retallades del sou que molts de treballadors han d'acceptar per conservar el lloc de feina, encara que més que retallar-lo és corregir-lo a base d'una rebaixa d'un 20%, per exemple; reconeguem que guanyaven massa. Tampoc volem entretenir-nos parlant de l'atur, que també s'ha exagerat perquè només afecta a un de cada quatre treballadors, podria ser pitjor. I Déu ens guard de parlar de corrupció, encara que sigui preocupant perquè el dia que hàgim de ficar a la presó tots els polítics i empresaris i sindicalistes que s'ho mereixen haurem de fer grans ampliacions carceràries; per sort n'hi ha molts que s'ho han ben guanyat (potser més que els que ja hi són) que es passen a lloure. Ni parlarem del TIL, que de cada vegada queda més clar que era molt necessari, imprescindible, implantar-lo tal com s'ha fet, de cop, sense complexos, a lo bèstia, com es fan les coses entre gent que los té ben posats; ens han parlat d'un alumne que aquest trimestre ja ha après un parell (dues) de paraules d'anglès; i n'hi ha que van camí d'agafar la retòrica anglesa de na Botella, aquella que comanda a Madrid ciutat.

Hi ha més temes d'aquests que per avui hem vetat perquè no podem, ni volem, espenyar ni pertorbar una festa tan entranyable com és el Nadal. El que pertoca és desitjar-vos a tots felicitat, salut i alegria, i això sí que ho feim de veres i de tot cor.

LA NOSTRA PORTADA

Amb un pastoret obra dels artesans Antònia i Andreu i amb la primera estrofa de l'emblemàtica nadala (a la secció “Una ració de poesia”, a la pàgina 11, la podeu llegir sencera) *Ho sap tothom, i és profecia* de J. V. Foix, hem confeccionat aquesta felicitació. La fotografia és d'en Miquel Serra.

AVÍS ALS NOSTRES SUBSCRIPTORS

Els administradors d'Es Saig ens han comunicat que ben aviat presentarem als bancs els rebuts per al cobrament de la subscripció a la revista corresponent als anys 2013 i 2014. Gràcies per la fidelitat i la confiança que ens demostrau.

02 Editorial	21 El racó de la glosa
04 El temps	22 Noticiari
05 Calaix de sastre	23 Noticiari de l'Obra Cultural Balear
06 M'han dit que diuen	24 El PSM informa
07 Moviment demogràfic	25 Contes per fer i desfer
08 Fa vint anys	26 Flora d'Algaida
09 Els lectors escriuen	28 Salsa violeta
10 Sabeu on és?	30 Sobre astronomia
11 Una ració de poesia	32 Ens heu de fer una glosa
12 El pelegrinatge de les padrines	38 Consulta veterinària
15 L'Ajuntament informa	39 Fa anys
18 El Casal de Joves informa	44 Una Xerradeta amb...
20 Viatge d'intercanvi a Grècia	

La pluja i el fred ens han acompanyat durant tota la segona quinzena de novembre. Així i tot, els torrents del terme pràcticament no han corregut. A la Serra, han anat plens a vessar.

Es Saig. Bolletí de l'Obra Cultural Balear d'Algaida

D.L.: P.M. 495/80

Revista mensual

DOMICILI: Apartat de correus n.5 Algaida

TELÈFONS: 971125308 / 971665275 **ADREÇA ELECTRÒNICA:** essaig@premsaforana.cat

ADMINISTRACIÓ: Junta Directiva de l'OCB d'Algaida

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Isabel Busquets

CONSELL DE REDACCIÓ :

Isabel Busquets, Joan Mulet, Pere Mulet, Gabriel Salas, Gabriel Sastre, Miquel Sastre, Miquel Serra

IMPRESSIÓ: Tirrena, S. A. c/ Pintor Joan Gris, 2. 07500 Manacor Tel: 971555212

COL·LABORADORS

Llorenç Gil, Jaume Juan, Catalina Martorell, Antònia Maria Mulet, Jerònia Pou, Guillem Sastre, Miquel Rafael, Núria Sastre, Margalida Tomàs, Jerònia Vanrell, Ajuntament d'Algaida, Algaida Solidari, COF PINA, Parròquia d'Algaida, Titoieta Ràdio, Joan Barceló, Pere Fullana Falconer, Margalida Puigserver, Catalina Capellà

Es Saig només es responsabilitza de l'editorial

La tardor fins a mitjans de novembre era molt seca i ja començava a ser preocupant. Però ha girat de mala manera i ha plogut molts dies seguits a Algaida. La terra tenia molta set. Els torrents i síquies del municipi, pràcticament no han corregut, tot i les abundants precipitacions. Ha plogut bé, sense fer mal, amb quantitats generoses i durant bastants de dies.

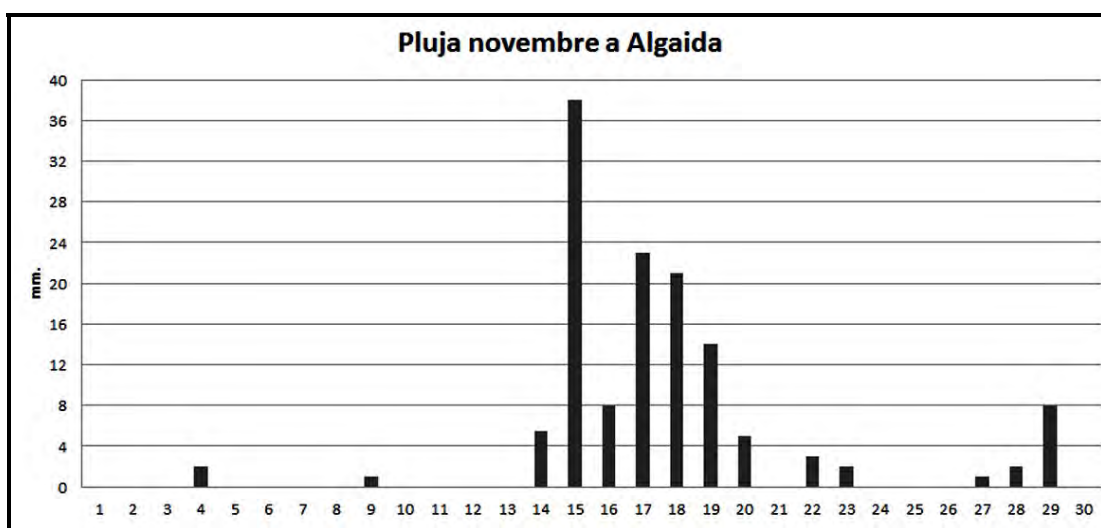
El mes passat comentàvem que l'octubre havia estat un mes extraordinàriament sec i fins a la darrera de mes només hi havia 2 litres per metre quadrat. Sort, que dia 28 va fer una bona ploguda amb 35 litres, cosa que va maquillar les dades finals de pluja.

El novembre ha estat tot el contrari, a partir de dia 14 va ploure set dies seguits, en què es varen acumular uns 115 mm. I no s'ha aturat, ja que la darrera setmana també ha fet petites brusques, cosa que suposa un balanç provisional de 134 litres per metre quadrat.

L'octubre va fer molta calor, les temperatures mitjanes enregistrades han estat més altes a la majoria d'observatoris i s'ha considerat com el més càlid des que hi ha registres de temperatura a totes les illes. Però, seguidament, el novembre, ha arribat el fred de manera sobtada. En aquest sentit, s'ha igualat el rècord de nombre de nevades a la serra de Tramuntana des de 1980. La mitjana del novembre és només de 2 nevades. Enguany ja n'hi ha hagut 7, cosa que no passava des de 1987.

En definitiva, contrastos molt marcats, que han provocat que la gent a qui li agrada anar a cercar bolets, de moment, s'hagi quedat amb les ganes. El més positiu de tot és que la sequera s'ha acabat i enguany ja ens acostam als 500 litres per metre quadrat. No pot ser tot positiu al temps i ja hi ha molta gent que està un poc farta de fred i aigua. I encara no ha començat l'hivern...

JOAN BARCELÓ TROBAT

MOSTRARI DE SANDÀLIES

L'escena ha estat prou comentada les darreres setmanes: el diputat David Fernández, representant de la CUP al Parlament de Catalunya, va mostrar la seva sandàlia i va qualificar de gàngster el senyor Rodrigo Rato en sessió parlamentària pels motius coneguts de tothom (el cas Bankia és massa recent perquè l'hagem oblidat gràcies a la nostra memòria de conill). L'escàndol ha estat majúscul, especialment a Madrid, però també a Barcelona. El diputat Fernández ha indignat la classe política i periodística en general, tant els col·legues ideològics de Rato com els seus rivals. Un servidor, amb tota la modèstia del món, exposa també la seva sandàlia. Hem de manifestar a la societat de forma clara que rebutjam amb rotunditat actuacions com les del senyor Rato. Poden ser legals o no ser-ho; però socialment, èticament, són inadmissibles. I sé que no som l'únic que pensa així. Aquest és el motiu de la col·lecció de sandàlies que vénen a continuació. I he deixat un espai en blanc per si de cas s'estrevenia que hi volguéssiu posar la vostra.

Calaix de sastre

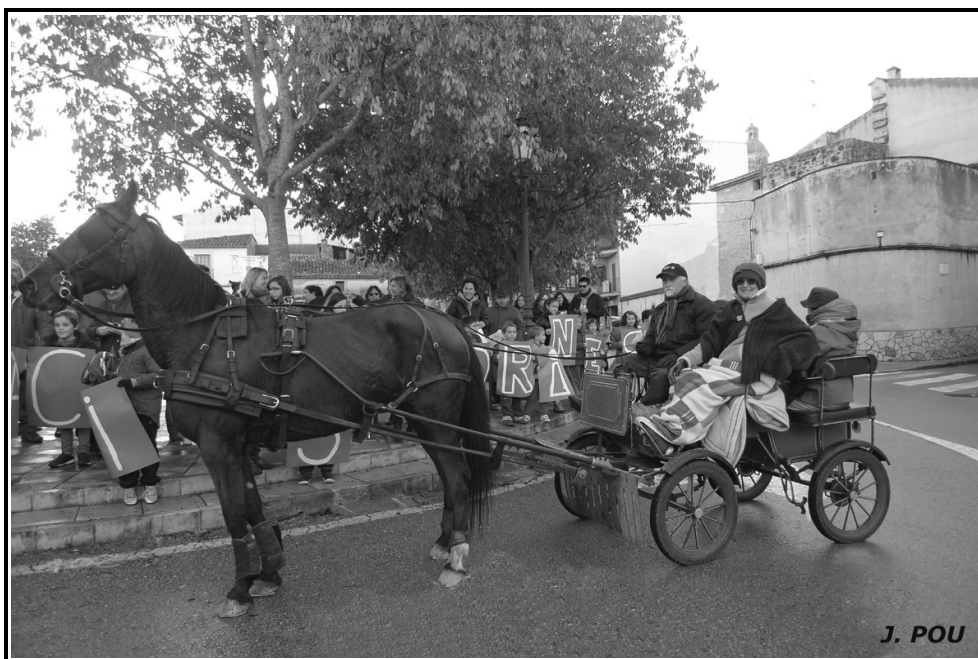
En Calaix i Desastre

Aquest mes toca parlar de matances, pluges i esclata-sangs... i així ho farem. Perquè fa un parell de setmanes que si anaves d'excursió a la mar, encara podies nedar... i ara tenim fred i neu a voler. Que plugués era ben necessari, i per sort ha plogut, i molt bé a Algaida; ha estat un novembre dels més plujosos des de fa anys. Ara, esclata-sangs, pocs; no n'hem sentit a parlar gens, dels malllorquins, però a plaça i a les botigues ens han dit que n'hi ha de ben bons, devers 10€ el quilo, i amb això ens conformam. Falta veure si els picornells salven una mica la temporada. Pel que fa a les matances, la gent es queixa si el dia de matar el porc plou, però no han d'arruixar cap mosca, i això també és d'agrair.

També és el mes, el novembre, de Tots Sants i els morts (i darrerament d'aquesta moda americana horrorosa de disfressar-se de morts o fantasmes). L'altre dia un recordava que fa anys, bastants, el batle de torn enviava tota la brigada municipal al cementiri a arreglar-lo tot quan podien; i aquella setmana el recinte quedava net i polit, una "monada". Això ha canviat totalment, i des de fa uns anys pots anar al cementiri qualsevol dia, i sempre està a punt de revista, ben arreglat. I el que fou una millora ben necessària és la càmera frigorífica, i que el condol es pugui donar al cementiri, i no a la casa del difunt. En aquest sentit hem donat una gran passa, hem millorat molt.

Ens han dit que el nostre Ajuntament, de tant en tant, intenta convocar la gent per a discutir temes relatius al poble, temes tan importants com els pressupostos o altres problemes municipals. Bé, idò ens han dit, i voldríem anar errats, que la resposta és bastant magra, que la gent no en fa gaire cas, i és una llàstima, ja que són temes que ens haurien de preocupar. El que sí sembla anar "a tope" són els viatges de la gent gran. Quan es va parlar de la crisi i de les retallades, semblava que els viatges es reduïrien molt... però darrerament sentim molta gent que surt de viatge a fora Mallorca, o sigui que de crisi, res. I segons ens han dit, els que tenen un bon poder de convocatòria són els de la tercera edat: al dinar de Nadal, del darrer dissabte de novembre, hi acudí una gentada, que en sortí ben satisfeta: dinar, rifa i ball... què més volem?

Ens han explicat que el darrer divendres d'aquest passat mes de novembre va arribar a Algaida una padrina, amb una ego i un carruatge, en "pelegrinatge" per donar suport als mestres i a favor del diàleg i d'una escola pública de qualitat. Ens han dit que a la plaça hi acudí molta gent a rebre-la i amb els xeremiers partiren cap al Pere Capellà, on la "padrina" va llegir un

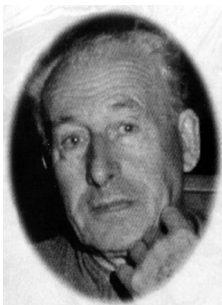
parlament molt emotiu. L'auditori va quedar ple, i els comentaris eren molt diversos, però tots favorables a la iniciativa; i d'admiració, ja que la setmana que duia recorrent diversos pobles ha estat una de les més fredes i plujoses que es recorden al mes de novembre. Sembla que a mesura que anava passant pels diferents pobles, la padrina s'anava animant, gràcies a les mostres de suport que rebia. Ja hem dit que l'auditori va quedar ple, però qualcú va trobar a faltar alguns representants del consistori algaidí.

Per cert, ens han dit que la lectura que es va fer al Pere Capellà en aquest mateix acte, d'unes gloses fetes per un pinero fa un centenar d'anys, resultaren ben actuals. És la conversa entre un cavall i el seu carriler, en què el cavall es queixa de l'excés de feina i càrrega que se li imposa. I, quan acudeix a l'alcalde de Ciutat, aquest no li fa cas, si no paga abans; i quan va a l'Audiència, tres quarts del mateix, tant els missers com el jutge no el volen ni escoltar si no hi ha doblers, i més actual no pot ser el que li diu el misser: "Aquí no hi val tenir raó, lo que val és s'influenci" a l'Audiència. Com ara.

Bon Nadal i fins l'any qui ve, si som vius!

UN SORD

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Catalina Mudoy Sastre ens deixà dia 12 d'octubre. Tenia 	Rafel Noguera Amer morí dia 4 de novembre. Tenia 35 anys. 	Pedro Roig Fullana ens deixà dia 6 de novembre a l'edat de 82 anys.
Joan Capellà Roig va morir dia 10 de novembre als 91 	Antoni Oliver Coll morí dia 14 de novembre. Tenia 90 anys. 	Margalida Amengual Cerdà ens deixà dia 18 de novembre
Soledad Temporal Pardo va morir dia 1 de novembre als 62 anys.		

NAIXEMENTS

Emma Salom Oliver, filla de Miquel i Antònia, va néixer dia 15 de novembre.

Moviment demogràfic

A l'editorial d'*Es Saig* de desembre del 93 (núm. 15) es comentava “el creixement de la població d'Algaida” i és que en un moment en què baixava la població de la majoria de pobles de l'interior de Mallorca la d'Algaida creixia, moderadament però creixia. Ara bé, el gran augment de població s'ha produït en aquests vint anys que han passat des d'aleshores. La població de l'any 1993 era de 3367 persones mentre que les dades provisionals de 2013 (ens basam en el programa de festes de Sant Jaume) ens parlen de 5545 i això suposa que durant aquest temps hem crescut en 2178 habitants. No som bons per fer tants per cent, però si en sabéssim sortiria un percentatge ben elevat. Massa elevat?

Més coses. En Bernat Sureda hi parla de la formació i composició de l'Orfeó Castelltix, que ja dirigia -i segueix fent-ho- en Toni Mulet. L'Orfeó era molt nombrós amb un total de 45 components; hi ha els noms de tots els integrants i així sabem que constava de 13 sopranos, 13 contralts, 12 tenors i 7 baixos. Hi havia una foto de l'Orfeó en plena actuació. Pel que fa a la part gràfica d'*Es Saig* volem dir que havia millorat molt amb el canvi d'impremta, això sí, en blanc i negre; passarien un grapat d'anys abans de fer la portada i contraportada en color.

També trobam àmplia informació de la Banda de Música, una informació que, com en el cas de l'Orfeó, era individualitzada, ja que hi ha el nom dels 40 components amb l'instrument que corresponia a cadascun. Recordem que el director era Emili Robles. Per cert, que la Xerradeta, feta per en Biel Sastre amb l'ajuda d'en Biel Torres, era amb els músics de la banda; com era d'esperar sortia una entrevista amb molt poc ordre, on tothom hi deia la seva, però molt simpàtica i divertida.

En Gabriel Bibiloni transcrivía dos documents de l'Arxiu del Regne de Mallorca de l'any 1358 i parlava de “les difícils relacions entre els habitants de la parròquia de Montuïri i els de la parròquia de Castelltix a mitjan segle XIV”. Explicava els motius pels quals el terme d'Algaida arriba tan a la vora del de Montuïri: l'explicació segurament està en la divisió administrativa de l'època de la dominació musulmana, en la delimitació del “juz” de la parròquia de Castelltix que es féu servir pel repartiment després de la conquesta. Per compensar els habitants de Montuïri de la insuficiència del seu terme, aquests tenien dret a l'empriu de llenya de garrigues del terme de Castelltix i d'aquí vénen les desavinences que deixen entreveure aquests documents.

Com és lògic hi ha a més les seccions habituals: l'Ajuntament informava, entre altres coses, de les Normes Subsidiàries que s'estaven elaborant i de la solució als fums de fora vila; la informació de Titoieta Ràdio ocupava quatre pàgines; la plana de Pina, a més d'una foto antiga, era una glosa d'en Bernat Coll Sureda; la informació esportiva era molt més completa que ara (a veure si trobam un cronista per a aquesta secció, amb una bona paga perquè cobrarà com el que més dels col·laboradors), i finalment direm que una carta al director, firmada per un exalumne, era molt crítica amb l'escola dels anys de la postguerra i en pintava una situació ben negra i ben negativa.

Montuïri vist des del camí de Son Maiol. (Foto de Miquel Serra).

LA KOINÉ DEL CATALÀ

Mirau per on, l'altre dia, resbostejant una mica em vaig trobar els dos toms del llibre de text de *Lengua Española* que estudiàvem els alumnes de l'Institut Ramon Llull de Palma quan fèiem COU l'any 1974, un any abans de la mort del dictador Franco i en plena vigència de las *Leyes Fundamentales del Reino*. Es tracta d'un llibre escrit pel catedràtic i acadèmic de la Real Academia Española de la Lengua, Fernando Lázaro Carreter, editat aquell mateix any per Ediciones Anaya SA, i perquè quedàs ben clar a la pàgina 4 diu: *"Este libro ha sido presentado a la aprobación del Ministerio de Educación y Ciencia"*. Repassant el llibre, m'ha quedat clar que tant en aquells anys darrers de la dictadura com durant tota la democràcia els diferents departaments d'educació han tractat el tema lingüístic amb la mateixa serietat i rigor acadèmic llevat d'ara, on el PP s'esforça a fer el ridícul.

La lliçó 12, d'aquell llibre tracta de les *"variedades idiomáticas vulgares y dialectales"* i diu: *"Quedó claro en el capítulo I que el español, como lengua culta hablada y escrita por las personas educadas, tanto en España como en Hispanoamérica, es resultado de una Koiné, y que mantiene una notable unidad a pesar de su extensión"*. I que vol dir Koiné? Havent aprovat el COU ho hauria de saber, però està clar que no me'n record. Al diccionari de la RAE diu: *"Koiné: (Del gr. κοινή; literalmente 'común'). 2. f. Ling. Lengua común que resulta de la unificación de ciertas variedades idiomáticas."* Ras i curt, una llengua estàndard el coneixement de la qual distingeix les persones cultes de les incultes. Tant els costa entendre a aquests senyors de la Fundació Jaume III que existeix una koiné en català? O és que el seu objectiu és evitar-la?

Més endavant, a la pàgina 24 la lliçó tracta de *"los dialectos españoles en la actualidad"* i diu: *"como ya sabemos, las lenguas españolas se configuran durante la reconquista. Las extremas – el gallego y el catalán- seguirán sus respectivos procesos hasta convertirse en lengua de cultura. En el centro de la península, el castellano irrumpe entre las hablas leonesas y aragonesas. Hoy, con todo, los viejos dialectos siguen hablándose en las aldeas, aunque lleven un vida precaria: la difusión de la cultura y modernamente el cine, la radio y la televisión van generalizando el conocimiento y empleo del castellano, y los rasgos dialectales tienden a una extinción que por supuesto dista de estar consumada"*. Val a dir que

jo no hi estic d'acord que les formes dialectals s'hagin de perdre per mor de la cultura, sinó més aviat s'han de preservar. Però no hem de perdre de vista que la llengua útil i culta és la Koiné, no el dialecte, així que alerta a fer el "paleta". Com a dialectes del castellà la lliçó apunta a més de l'aragonés i leonés ja mencionats, el andaluz, murciano, extremeño y canario.

La lliçó 13, pàgina 34, tracta de: *"Las otras lenguas hispánicas"*. Interessantíssim títol quatre anys anterior al paràgraf 2 de l'article 3 de la actual Constitució. Com a llengües espanyoles diferents al castellà, a COU se'ns ensenyava que existien les següents: *"Gallego, Catalán y Vascuence"*. Més endavant t'havies de aprendre: *"Dialectos del Catalán: Se distinguen nitidamente dos dialectos dentro del catalán. Catalán occidental: Andorra, zona oriental de Aragón, Lérida, este de Tarragona y región valenciana"*. Zona oriental de Aragón!, avui legalment L.A.P.A.O. Estic segur que el pobre Lázaro Carreter es moriria de vergonya. Seguim amb els dialectes del català: *"Catalán Oriental: Departamento francés de los Pirineos Orientales (rosellonés), Gerona, Barcelona, nordeste de Tarragona, islas Baleares y alguerés (en Cerdeña)"*. I conclou així: *"A pesar de los rasgos fonéticos, morfológicos y sintácticos que separan los dialectos del catalán no están tan alejados entre sí como lo están el castellano, el leonés y el aragonés"*.

Senyors del PP i de la Fundació Jaume III, estan vostès suspesos de COU. I per descomptat de selectivitat. No donen la talla suficient ni tenen el rigor acadèmic adequat per ni tan sols per opinar en temes lingüístics, ho dic a la vista dels coneixements que a mi m'exigien les autoritats acadèmiques en acabar el estudis de batxillerat.

I, això sí ho dic jo: estan vostès carregats de prejudicis i tenen majoria absoluta, què hi podem fer...

JOAN MULET VALLORI

Els lectors escriuen

Una **cantonada** (o cantó) és l'angle format per dues parets contigües d'un cos polièdric, que pot ser un edifici, un tancat de paret seca, etc.

Un **cantó** és una pedra de marès tallada en forma de paral·lelepípede, que serveix per a la construcció d'edificis o parets. Les seves dimensions són variables, segons l'ús que ha de tenir aquesta pedra. *Cantó de gruix de rei*: el que té unes dimensions de 80x40x30 cm. *Cantó teulader*: és el més prim de gruix, i s'emprava per fer el sòtil damunt el qual es posaven les teules d'una edificació, actualment substituït per peces ceràmiques. *Cantó terç*: el que té 8 cm. de gruixa i s'emprava principalment per fer mitjanades i jaços d'escala.

Casa cantonera: és la que fa cantonada.

Pedra cantonera: és la que forma part d'una cantonada.

Cantoner: persona que treballa en una pedrera en l'extracció de cantons.

Cantonera: dona pública que es posava per les cantonades a provocar els homes.

Llinatge

Cantó: existent a Alacant, Alcoi, Artà, Begur, La Bisbal, Elda, Elx, Mataró, Novelda, Palamós, Xàtiva, etc.

Cançó

Mestre Pere paredava,
un marge sense martell
i va passar un aucell,
que li tomà sa filada.

Pista

Aquesta **cantonada** amb escopidor es troba a un indret emblemàtic del nostre terme municipal, on antigament hi voltava cap al

darrer destí un cotxe sinistre, que en Miquel Molla anomena en els seus records d'infància de la *Xerradeta* d'aquest mes.

Si afegim, que aquesta cantonada fa part del tancament exterior d'una possessió del nostre poble que té un topònim similar a graciós, divertit, content, etc., ja haurem donat massa pistes.

Solució del mes passat

El **punt kilomètric** que va ser protagonista a *Es Saig* anterior, està situat vora la nova barrera del creuer que formen, la carretera que baixa de Randa i continuava per la primitiva de Lluçmajor, amb la més nova que va d'Algaida a Lluçmajor i que molta gent està entestada que s'ha d'eixamplar.

MIQUEL FIOLET

El diccionari estableix que una nadala és una «composició poètica que, amb la finalitat de felicitar les festes de Nadal o bé de manifestar l'estimació a les persones benivolgudes, acostumen a escriure alguns poetes sobre el tema del naixement de Crist o sobre altres temes sociològics i polítics». Entre els poetes que han escrit, i publicat, nades n'hi ha de tan reconeguda solvència com Josep Maria de Sagarra, Miquel Martí i Pol, Miquel Dolç, Josep Vicenç Foix... De l'obra poètica de **J. V. Foix** (Barcelona, 1893 – 1987) destaquen els llibres *Sol, i de dol*, *On he deixat les claus*, *Desa aquests llibres al calaix de baix* i *Onze nadals i un cap d'any*. Aquest darrer recull les peces poètiques que Foix anà enviant als seus amics per Nadal durant onze anys consecutius, de 1948 a 1958 i una altra enviada amb motiu del cap d'any de 1960. De les nades de Foix, potser la més emblemàtica sigui la que du per títol *Ho sap tothom, i és profecia*, que hem començat a reproduir a la nostra portada i que ara completam.

(Ve de la portada)

Els nois que ronden per les cales
Hi cullen plomes per les ales
I algues de sol, i amb veu d'albat,
Criden per l'ull de les escales
Que a cal fuster hi ha novetat.
Els qui ballaven per les sales
Surten i guaiten, des del moll,
Un estel nou que passa el coll.

El coraller ho sap pel pirata
Que amaga els tints en buc d'escata
Quan crema l'arbre dels escrits;
Al capità d'una fragata
Li ho diu la rosa de les nits.
L'or i l'escuma d'una mata
Clamen, somnàmbuls, pel serrat:
A cal fuster hi ha novetat.

El plor dels rics salpa pels aires,
I les rialles dels captaires
Solquen els glaços del teulat.
Un pastor ho conta als vinyataires:
A cal fuster hi ha novetat.
El roc dels cims escampa flaires,
I al Port mateix, amb roig roent,
Pinten, pallards, l'Ajuntament.

El jutge crema paperassa
Dels anys revolts, a un cap de plaça,
I el mestre d'aixa riu tot sol.
El fum dels recs ja no escridassa
I els pescadors faran un bol.
Tot és silenci al ras de raça
Quan els ho diu l'autoritat:
A cal fuster hi ha novetat.

Els de la Vall i els de Colera
Salten contents a llur manera,
I els de la Selva s'han mudat;
Amb flors de fenc calquen a l'era:
A cal fuster hi ha novetat.
De Pau i de Palau-saverdera
Porten les mels de llur cinglera
I omplen els dolls de vi moscat.

Els de Banyuls i els de Portvendres
Entren amb llanes de mars tendres
I un raig de mots de bon copsar
Pels qui, entre vents, saben comprendre's.
Els traginers de Perpinyà,
Amb sang barrada en drap de cendres,
Clamen dels dalts del pic nevad:
A cal fuster hi ha novetat.

Res no s'acaba i tot comença.
Vénen mecànics de remença
Amb olis nous de llibertat;
Una veu canta en recompensa:
Que a cal fuster hi ha novetat.
Des d'Alacant a la Provença
Qui mor no mor, si el son és clar
Quan neix la Llum en el quintar.

La gent s'agleva en la nit dura,
Tots anuncien la ventura,
Les Illes porten el saïm,
I els de l'Urgell, farina pura:
Qui res no té, clarors del cim.
La fe que bull no té captura
I no es fa el Pa sense el Llevat:
A cal fuster hi ha novetat.

El Port de la Selva
Nadal de 1953

PELEGRINATGE DE LLIBERTAT I D'AMOR

"Anar de poble en poble, fent un itinerari, en carro i bístia de VERD, durant 14 dies amb l'objectiu de sensibilitzar la gent del poble, des del poble. Vull ser un granet d'arena a l'acció. No em puc quedar quieta amb tot el que "plou".

I deixar-nos dur per la acollida i allotjament de la bona gent per continuar compartint la conscienciació, en definitiva per créixer com a persones.

Fer una crida de CONCENTRACIÓ de carros per fer la cloenda del camí dia 6 de desembre a SINEU a les 12 h si hem pogut arribar-hi!!!"

Aquests són, entre altres, els objectius que la padrina Xisca Tous s'ha proposat amb el seu pelegrinatge en carro que va començar dia 22 de novembre a la Colònia de Sant Pere i que finalitzarà dia 6 de desembre a Sineu.

I tot això, per què? Ella mateixa ho explica, amb unes belles paraules adreçades als docents:

"Els mestres heu despert la consciència de la gent, i ens heu mobilitzat per demanar diàleg i que vos escoltin perquè sou els que sabeu més d'educació. Heu cridat perquè respectin la vostra llibertat. La llibertat no es pot trepitjar, els mestres la necessiteu per fer el que creis millor pels infants.

Soc padrina i vull ser partícip de la vostra crida i voldria que s'hi afegixin d'altres padrins, per això el carro, lent i símbol de la perseverança, de la paciència i de l'esforç, de temps antics i de poble. Els de la nostra generació, que hem aconseguit drets amb lluita, no ens podem permetre perdre el que ens ha costat tant i que els nostres néts no ho puguin gaudir."

A manera de cloenda del pelegrinatge, fa aquesta crida: *"Citar tots els padrins DIA 6 DE DESEMBRE a Sineu a les 12 h amb carro, si es possible, acompanyats de fills i néts i dinar junts. No és necessari venir en carro, emprau el mitjà de què disposeu."*

Na Xisca Tous, el carro, el carreter i l'egua, i unes padrines algaidines que l'acompanyaren durant part del trajecte, arribaren a Algaida procedents de Pina el capvespre de divendres dia 29 de novembre. El fred intens i l'amenaça de pluja no foren obstacle perquè un centenar de persones les rebessin a plaça, entre aplaudiments i missatges d'emoció i solidaritat. Després, al casal Pere Capellà ple de gom a gom, diverses entitats del poble expressaren el seu agraïment a les valentes padrines. L'Associació de Mares i Pares, que organitzà l'acte. Els alumnes del Col·legi Públic Pare Pou -quin gran pastís que cuinaren les dues nines! Els mestres, la seva representant llegí un poema de Biel Majoral. L'Associació de la Gent Gran d'Algaida, Pina i Randa, que hi va contribuir amb una glosa de Llorenç Móra. La delegació d'Algaida de l'Obra Cultural Balear. Titoieta Ràdio... Tothom va tenir paraules de coratge i solidaritat.

També na Xisca Tous va voler retre homenatge al seu padrí, algaidí i glosador, Bartomeu Tous Santmartí *Cuitor*, que va estar un grapat d'anys a Son Moll de Pina i que va morir l'any 1918, l'any del grip. Per això un grup de persones llegiren el seu glosat, *"Una gran qüestió que tengué un carriler amb so seu cavall"*, que resultà ben divertit i adequat per a l'ocasió. Un sord ja n'ha parlat a la seva secció, del contingut d'aquest glosat.

Les fotografies que acompanyen aquest escrit són de na Jerònia Pou.

El pelegrinatge de les padrines

RONDALLA DE SES PADRINES MERAVELLOSES

Això era i no era, bon viatge faci la cadenera, un país convuls i desorientat, on el Govern imposava fort i no et moguis la seva llei sense tenir en compte el parer d'una bona part del poble, tot fent decrets a tort i a dret i menystenint la llengua i cultura que havia heretat dels seus avantpassats des de feia una mala fi d'anys. Així, mentre els que comandaven només es miraven la guixa i no s'estaven de res, el poble anava cada vegada més cop-piu i desmenjat, amb ses ombres ben mortes, com si li faltàs aquella il·lusió i coratge que sempre l'havien caracteritzat. Els més fellons de tots eren els mestres, als qui el Govern havia desposseït de la seva autoritat i saber mitjançant un decret que no tenia ni cap ni peus, com havien reconegut fins i tot i amb la boca petita alguns batles i cavallers que es trobaven sota el vassallatge del rei i els seus consellers.

I heu de creure i pensar, i pensar i creure, que unes padrines de per devers un poblet del Llevant, en veure tot aquell desgavell, varen tenir una pensa d'allò més bona: varen llogar un carro i una egua i varen partir a l'arrisca la ventura per recordar a tothom que les volgués escoltar que les coses no podien continuar així, que per damunt els decrets i les lleis hi havia el respecte i la dignitat de les persones. Totes sabien molt bé quin futur volien per als seus estimats néts, i allò que veien i vivien no els agradava gens ni una mica. Per això, en comptes de quedar mans plegades i resignar-se a tot aquell desgavell, decidiren recórrer els pobles d'aquella contrada per explicar a la gent que les coses podien fer-se d'una altra manera, que per damunt de tot existien la llibertat i l'amor, i que sense aquests sentiments la vida era talment una font eixuta, un conró fora llevat ni saó. Volien, sobretot, restituir la dignitat i el prestigi dels mestres, ja que consideraven que sense educació i respecte no es podia anar enlloc. I sobretot, que era un desbarat fora mida voler fer escola des dels despatxos i les cadires, sense tenir en compte l'opinió de les persones que tenien al seu càrrec la formació dels nins i nines d'aquell país, d'altra banda cada vegada més capficats i confusos davant aquella penosa situació a la qual s'havia arribat i que mai de mai s'haguessin pogut imaginar.

Cametes per què vos vull! –varen pensar aquelles padrines. Armaren un bon carro, hi fermaren l'egua i ja varen ser partides de d'allà, un dia de novembre fred i plujós, cap a les viles i llogarets d'aquell dissortat i trist regne. I heu de creure i pensar, i pensar i creure, que per tot allà on passaven els donaven posada i recapte, baldament fos un rovegó de pa i un grapat de figues seques per enganar sa talent, perquè no havien de menester paons ni domassos, per fer tot aquell bell pelegrinatge. Per tot equipatge duïen una bona ambosta de convicció i un somriure antic, plàcid com el trot alegre d'aquella egua que regalimava energia per tot allà on passava. Els primers a sortir a camí quan arribaven a un poble eren els nins, que es posaven a córrer com esperitats darrere d'aquell carro tot fent alulea i cridant pels carrers i les places: "ja vénen ses padrines, sortiu, ja són aquí!".

Un cop congregada la gent, elles, les padrines, treïen un sarronet que duïen amagat davall del gipó, just a l'alçada del cor, com si fos el més gran i preuat dels tresors. Tothom se mirava aquells sarronets amb uns ulls ben badats, sense perdre calada de tot quan en aquell màgic moment era a punt de succeir. I què me'n direu? De sobte, fora malmenar ni un bri d'aquell somriure solidari i antic, començaven a repartir mots, paraules, dites, contarelles que la gent pensava perdudes per sempre més. Homes, dones, infants, tothom les agafava entre les seves mans i se'n tornaven a ca seva més contents que un pasco, sentint aquella enyorada escalfor i fent córrer la veu per tot arreu, talment el xiuxiueig d'un rierol: "ja arriben ses padrines, ja arriben ses padrines...!"

I encara són vives, i ben vives. I al seny mos vegem tots plegats.

MIQUEL ÀNGEL LLADÓ RIBAS

Escriptor. Portaveu i membre fundador de l'associació "Homes per la Igualtat".

Mercat * de Nadal

Dissabte, 21 de desembre
a la Plaça d'Algaida.

* 17.00 h

Inici de la mostra
i venda de productes
gastronòmics i
artesanals.

* 18.00 h

Encesa de llums pels
alumnes del conjunt
vocal de l'Escola
Municipal de Música.

* 17.00 h

Tallers de Nadal
per a nins i nines.

* 18.30 h

Concert de nadales
del grup Etxem de Lloca.

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

L'Ajuntament informa

1. L'Ajuntament i el col·legi Pare Pou renoven el conveni per a la reutilització de llibres de text

L'objectiu és ajudar famílies i incentivar l'ús responsable del material

La comissió de seguiment del conveni de col·laboració entre l'Ajuntament d'Algaida i el CEIP Pare Bartomeu Pou, mitjançant el qual el curs passat es va crear un fons de llibres de text i material didàctic, es va reunir per tal d'avaluar la tasca feta fins ara i redactar-ne la memòria. Aquesta comissió va mostrar la seva satisfacció pel bon funcionament d'aquest fons i es va proposar la renovació del conveni.

Poden accedir a aquest programa tots aquells escolars d'infantil i primària que pertanyen a famílies amb necessitats econòmiques del municipi. L'Ajuntament d'Algaida aporta 1.000 euros a aquest fons. Cal recordar que, a banda d'aquesta ajuda a les famílies amb necessitats, l'objectiu d'aquesta iniciativa és incentivar i promoure l'ús responsable i sostenible dels llibres de text i també del material didàctic.

La comissió de seguiment va estar integrada per la regidora d'Educació i Cultura de l'Ajuntament d'Algaida, Maria Antònia Mulet; Maria Miralles i Maria Francisca Osuna per part de la direcció del centre i la presidenta de l'AMPA, Joana Bennàsser.

Maria Antònia Mulet va explicar que “una vegada més demostram que l'educació dels nostres infants és una prioritat de l'equip de govern municipal i volem agrair la col·laboració permanent de l'equip directiu del CEIP Pare Bartomeu Pou i de l'associació de Pares i Mares”.

2. L'Ajuntament posa en marxa formació per a emprenedors en el món rural

Des del 15 de novembre i fins al mes de maig de 2014 hi haurà conferències, tallers i visites

L'àrea de Promoció Econòmica de l'Ajuntament d'Algaida, amb el suport dels Fons Europeus Leader que gestiona l'Associació Mallorca Rural, ha llançat un curs de formació per a emprenedors en el món rural que se celebra des del mes de novembre fins al mes de maig de 2014. Cal destacar que la inscripció al curs és gratuïta i la inscripció és oberta a tothom.

El curs estarà dividit en tres tipus d'activitats: conferències o xerrades, sortides amb visites a empreses o negocis i tallers pràctics. Es durà a terme una activitat setmanal que serà en divendres o dissabte. En aquest sentit cal destacar que l'assistència a les conferències està oberta a tothom, malgrat que no estigui inscrit al curs, però a les altres dues activitats només hi podran participar les persones inscrites.

El curs “està preparat com una experiència que permeti conèixer les oportunitats que ofereix el medi rural i dialogar amb els seus components i protagonistes. Està pensat per a aquells que desitgen treballar idees i projectes empresarials innovadors i adaptats als nous temps en sintonia amb els valors del món rural, però no necessàriament han de ser projectes agrícoles o ramaders”.

El batle d'Algaida, Francesc Miralles, destaca que “des de l'Ajuntament d'Algaida tenim la convicció que una part de la recuperació econòmica i laboral de les nostres illes passa necessàriament per reivindicar i posar en valor el món rural. Hem de retrobar molts dels valors i pautes de conducta dels nostres padrins que l'especulació ens han fet abandonar. Creim que és

molt necessari posar damunt la taula i potenciar aquesta reflexió". Miralles va deixar clar que en aquest curs "intentam defugir del concepte acadèmic i mostrar els llocs de trobada on conflueix gent que té les mateixes inquietuds i la ferma voluntat de potenciar el món rural i contribuir a apostar pels camins d'un futur que incorporin el valor afegit del nostre entorn humà, natural i paisatgístic".

3. L'Ajuntament d'Algaida promou la participació ciutadana en l'elaboració del Pressupost Municipal de 2014

L'Ajuntament d'Algaida va convocar un procés participatiu per tal d'elaborar el pressupost municipal de 2014. El batle d'Algaida, Francesc Miralles, explica que ja en la confecció dels pressuposts de 2013 l'Ajuntament va iniciar "un procés d'informació sobre el contingut del pressupost municipal i per al del proper any volem fer una passa més i organitzar un procés de treball per fomentar la col·laboració dels ciutadans en la seva elaboració".

Es pot consultar tota la documentació generada al llarg del procés a la web municipal www.ajalgaida.net.

4. Viatge de l'Escola Municipal de Música a Itàlia

Entre els passats dies 24 i 27 d'octubre, els alumnes del conjunt instrumental de l'EMMA varen realitzar un viatge d'intercanvi cultural i musical a Oggiono (Itàlia). Durant els quatre dies de viatge, els alumnes varen dur a terme tota una sèrie d'activitats, com fou un concert conjuntament amb la Banda de Música d'Oggiono i diferents visites: una a la ciutat de Milà, on varen poder visitar el Duomo i el teatre de l'Scala, i a diferents indrets de la zona com fou la població de Bellagio.

Durant l'estada, els infants del nostre municipi varen estar allotjats amb famílies d'Oggiono, amb les quals durant aquests dies varen poder compartir una sèrie de vivències que de ben segur els nostres infants no oblidaran en molt de temps. Per tant, des de l'EMMA i des de l'Ajuntament d'Algaida volem aprofitar les pàgines de la revista *Es Saig* per agrair a tota la gent que ha fet possible que aquest viatge s'haguí pogut realitzar: gràcies als professors i als alumnes de l'escola de música que han col·laborat amb les diferents activitats que s'han realitzat per al viatge, gràcies als pares i mares dels nins i nines que en tot moment s'han implicat i han facilitat la feina i gràcies a tota la gent d'Oggiono per la rebuda i per la gran feina feta perquè aquest viatge fos tot un èxit.

Gràcies a tots i a totes

FESTA DE HALLOWEEN

Divendres, 1 de novembre es va dur a terme una festa de Halloween al casal de joves d'Algaida. El Casal va romandre obert durant les festes de Tots Sants (del 31 d'octubre al 3 de novembre) en motiu de les festes. Hi assistiren més de 15 nins/es d'Algaida, tots ells disfressats amb motius de terror.

La festa va tenir una durada de 4 hores i es dugué a terme a la sala de jocs del mateix

casal dels joves. Per unes hores, aquesta sala es convertí en una sala de terror amb decoració de Halloween on vam poder gaudir d'una bona tarda. Es dugueren a terme diverses activitats i el casal de joves oferí un pica-pica per als assistents a la festa. En primer lloc, es van fer unes màscares de terror fetes amb cartolina, també férem jocs diversos, després hi havia preparades dues cucanyes, una per als més petits i l'altra per als més grans, amb molts d'obsequis de Halloween, caramels... Més tard es dugué a terme un sorteig de més obsequis de Halloween i finalment posàrem música i s'hi va poder ballar fins que va acabar la festa!

Els joves varen poder gaudir, un cop més, d'una activitat divertida i integrada dins les festes de tots sants. Cal recordar que fou una activitat totalment gratuïta i que la proposta la feren els mateixos joves del casal.

Amb això volem animar tots els joves d'Algaida a participar en les activitats que ofereix el casal de joves. Està obert a tothom, fins i tot a pares, mares i familiars interessats que d'una manera o una altra poden participar en l'activitat.

DÓNA VIDA AL TEU CONTE

El passat dissabte 16 de novembre, es va dur a terme l'activitat *Dóna vida al teu conte*, organitzada pel casal de joves d'Algaida i amb la col·laboració de na Margalida, de l'entitat Telm Produccions.

L'activitat es dugué a terme al mateix casal, i tingué una

durada, aproximada, de dues hores. En aquesta activitat hi van assistir ni més ni menys que 24 joves d'Algaida, en edats compreses entre els 6 i els 11 anys. L'activitat, com la gran majoria d'activitats organitzades pel casal, fou gratuïta gràcies a la subvenció de l'activitat per part de l'Ajuntament d'Algaida.

L'activitat proposada duia per títol *Dóna vida al teu conte: de la imaginació, al joc, a la creació*. A partir de l'aportació dels participants creàrem una història, que dotàrem de vida utilitzant diferents disciplines artístiques. Els participants prengueren consciència del valor del treball en equip i col·laboratiu, com també del potencial de la creativitat en equip. Es treballà amb instruments musicals, capses de cartró, pissarres i dibuixos.

Gràcies, un cop més als joves participants a l'activitat i esperem que activitats com aquestes vos apropin més a un espai obert a tots els joves algaidins on hi podeu fer moltes propostes d'activitats i tallers que vos interessin.

TALLER "NO AMAGUIS LA VIOLÈNCIA"

Dia 19 d'octubre es va dur a terme el taller "No amaguis la violència", organitzat per AHIGE (Asociació d'homes per la igualtat de gènere) i el Casal de Joves d'Algaida. El taller va tenir una durada de dues hores i hi van participar un total de 5 joves del municipi.

En una activitat gratuïta i oberta a tot el públic, es va fer una petita reflexió en la temàtica de la igualtat de gènere. Es van dur a terme diferents activitats, entre les quals cal destacar la creació de tres murals, un del qual era lliure en la temàtica d'igualtat de gènere, i la resta fet amb retalls de diaris i revistes i, finalment, l'emissió d'un breu audiovisual de dibuixos animats.

Els murals estan exposats al Casal de Joves a la sala de jocs.

"A Sculpture for Nature" és un projecte d'intercanvi entre joves dins del Youth Exchange que es desenvolupà el mes d'octubre a Afitos (Grècia) entre 24 joves de Grècia i Espanya. La meitat d'aquests joves eren del municipi d'Algaida (6 d'Algaida i 6 de Pina) i l'altra meitat eren joves del municipi d'Afitos.

El Youth Exchange és un projecte per a persones joves en el qual comparteixen diferents experiències amb persones d'altres indrets. I comparteixen, durant 7 dies juntament amb els seus líders/responsables, allò de caire més personal, fins a allò professional i intercultural. Es tracta, bàsicament, de moure el jovent arreu d'Europa perquè conegui realitats similars i diferents de la seva, per tal que s'enriqueixi i li serveixi de cara al futur.

Els 12 joves d'Algaida partiren entre el 3 i el 10 d'octubre a desenvolupar el "A Sculpture for Nature".

El projecte tenia bàsicament aquests objectius:

- Promoure el voluntariat en la protecció de la natura
- Educar, mitjançant la tècnica de l'escultura, en la participació

Les activitats que vàrem realitzar en el programa foren:

- Realitzar unes escultures amb la famosa pedra d'Afitos (Stone of Afytos), un marès com el que nosaltres tenim a Mallorca. Les escultures foren 4 bancs i una font, amb diferents referències a la mitologia grega (àguiles, serps, raïm, déus, etc.), les quals foren exposades en finalitzar el projecte a la plaça del poble d'Afitos.

I fora del programa específic d'escultura, vàrem gaudir de diferents experiències amb els joves grecs tals com: visita a una destil·leria on elaboraven una beguda típica, l'Ouzo (molt fort, per cert...), sopars i balls típics de la zona, una excursió - safari, diferents visites a llocs del municipi (ajuntament, mercat...) i nits de gresca amb els nous companys grecs.

Esperam poder repetir l'experiència d'un projecte semblant, però aquesta vegada al municipi

d'Algaida amb els joves grecs, ja que nosaltres vàrem poder conèixer el seu racó de món, i ara ens trobam en deute de tornar-los el favor.

GRUP DE JOVES PARTICIPANTS A L'INTERCANVI

(1)

Tot el poder de Madrid,
per fer por als catalans,
amenança i fa plans,
per no fer el plebiscit;
fora urnes, prohibit.
Hi ha un clam per exigir,
perquè s'ha de poder dir,
al PePé més autocràtic:
no hi ha res més democràtic,
que és el Dret a Decidir.

(2)

Les Balears és la pitjor
comunitat finançada
i la més espoliada,
d'Espanya, quin deshonor;
amb afany retallador,
de la despesa social
i amb un dèficit fiscal,
que no fa empegueir,
al nostre govern d'aquí;
tan submís...tan immoral.

(3)

Tots hem vist els grans partits,
repartint-se cada qual,
llocs del Consell Judicial;
ben contents els més petits,
pels mínims aconseguits;
però aviat s'oblidaran,
i en barallar-se diran,
que s'haurien de separar,
la justícia i no mesclar
amb política ... i què fan?

(4)

Què vol dir l'Ajuntament,
quan penja a la vista
l'actor i el futbolista,
amb l'escriptor juntament?
Si és per animar la gent,
que compri al nostre comerç,
només ens serveix un terç;
els altres dos són absents,
i per fer-nos més contents:
millor dones ... "som pervers".

El racó de la glosa

F. T.

ANIVERSARI DE L'ASSOCIACIÓ DE LA GENT GRAN

Amb una missa en memòria dels socis morts durant l'any 2013 i posteriorment un dinar a Binicomprat, l'Associació de la Gent Gran d'Algaïda, Pina i Randa commemorà dissabte dia 30 de novembre el seu aniversari. Del dinar, en Toni Vistós n'ha deixat la següent glosa:

*Tots som des poble algaïdí,
poble que mos ha vist néixer
i a poc a poc també créixer
i també mos veurà morir;
i això ho hem volgut així
i no ho podem tocar,
sí que podem preparar
es tornar a dinar aquí.*

RECTIFICACIÓ

En el número passat d'Es Saig, el 393 i corresponent al mes de novembre de 2013, a la pàgina 37 publicàrem una glosa que en Toni Vistós va fer amb motiu d'haver collit un gran moniato. Per un error de transcripció, la glosa sortí amb errors. Per això la reproduïm de bell nou i demanam les disculpes pertinents:

*Sa terra és molt agraïda,
terra que la cuida l'amo,
mirau quin un de moniato
cultivat per foravila.*

AIXÒ ÉS MEL A ALGAIDA

Dia 13 de novembre es desplaçà a Algaïda tot l'equip al complet del popular programa d'IB3 *Això és mel* per fer-ne protagonistes persones del nostre poble relacionades amb el món de la gastronomia: no donam cap nom per no fer ningú felló, però segur que reconeixereu el lloc i les persones que surten a la fotografia, acompanyant l'actor manacorí Antoni Gomila. Sembla que quan llegireu aquesta ressenya el programa dedicat a Algaïda ja s'haurà emès per antena, perquè IB3 l'ha programat, si no hi ha hagut canvis de darrera hora, per a dimarts dia 3 de desembre.

CONCERT DE SANTA CECÍLIA

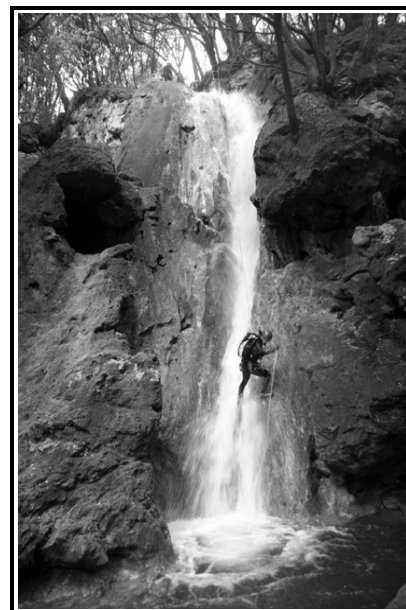
Diumenge dia 24 de novembre l'església d'Algaida fou l'escenari del concert que cada any organitza l'Associació de la Banda de Música d'Algaida per commemorar la patrona dels músics, Santa Cecília. Però enguany l'esdeveniment comptà amb la col·laboració d'un convidat molt especial: l'Orfeó Castellitx, dirigit per Antoni Mulet. A la primera part del concert, la Banda, dirigida per Andreu Julià, interpretà un repertori de música contemporània: John Williams, Green Day... El programa de la segona part, interpretat conjuntament per la Banda i l'Orfeó, fou més clàssic, amb obres de Verdi i de Haan. Però acabaren amb una peça molt popular: *1492. La conquesta del Paradís* del compositor de música pop Vangelis. Amb el bis del fragment del *Cor dels esclaus* de *Nabucco* de Verdi acabà un concert que agradà molt al públic assistent.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

El mes passat, a causa del mal temps, no vàrem poder dur a terme l'excursió prevista, consistent a pujar al cim de l'Ofre. Amb el dia tan plujós i fred que feia, segur que allà dalt no hi feia un estar gens agradable. Per això canviàrem i anàrem al Salt del Freu d'Orient; com era de preveure el torrent duia una aiguada i a més poguérem observar de ben aprop les evolucions d'un torrenters. (Fotografia de Miquel Serra).

És per això que per al **mes de desembre**, concretament per a diumenge **dia 15**, hem programat la mateixa excursió del mes passat: l'ascensió de l'Ofre, partint de Cúber i passant per la coma de Son Torrella.

Una altra activitat prevista és la **tradicional xocolatada** de la nit de Nadal, després de la missa de matines.

La delegació d'Algaida, Pina i Randa del PSM es va convertir durant el mes de novembre en l'amfitriona en dos actes importants del PSM de Mallorca.

Dia 16 de novembre al casal Pere Capellà, va tenir lloc l'assemblea de militants en què es va aprovar, entre altres, la confluència del partit amb ERC, per tal de treballar conjuntament per un espai comú progressista i sobiranista del nostre país. També va ser el moment en què es va acomiadar n'Antoni Alorda com a diputat del partit. I ens saludà el futur diputat, Miquel Àngel Mas.

Per altra banda, dia 23 es va celebrar a Binicomprat el sopar del 37è aniversari del PSM de Mallorca. En Bartomeu Ballester, regidor a l'Ajuntament, va fer la salutació de benvinguda als assistents. I na Bel Busquets va presentar els reconeixements que fa el partit a entitats que han destacat per la seva feina en l'àmbit de la cultura i la llengua, de la justícia social i de la defensa del medi ambient.

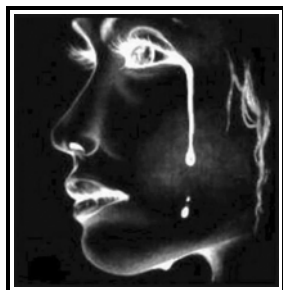
Hem d'informar també que en aquests moments la nostra agrupació compta amb persones molt

implicades en els òrgans de govern del partit: na Margalida Puigserver està a l'executiva de la coalició MÉS; na Bel Busquets, a la del PSM, i n'Elionor Serra a les JEN-PSM (Joves d'Esquerra Nacionalista).

DRAMES QUOTIDIANS

La meva mare sempre em deia que em fes lluny de les coses dolentes. A tu, jo t'hi considerava i, sempre que podia, t'evitava.

El fet és que a les meves companyes de pis, bé, en el nostre cas casa de camp, els queies força bé. Em van convèncer i ja et teníem aquí, entre nosaltres, creixent i vivint el dia a dia plegades. Jo no és que vingués a fer-te gaire cas. T'atalaiava d'un tros enfora veient com t'insinuaves entre el verd de les plantes del corral. Fins a aquell inevitable dia...

Vaig arribar de l'institut a casa més prest del normal. No hi havia ningú excepte tu i una nota escrita per una de les companyes de pis dient-me el que havia de fer per dinar. El començarem a fer plegades. Jo, amb el ganivet a la mà, mostrava un cert rebuig cap a tu, tot i així, continuàrem amb la tasca.

De mica en mica, i amb la música del mòbil com a fons ambiental, aprofundírem més en la nostra relació. Tant vàrem aprofundir que a mi em va començar a caure la llagrimeta, aquella que, sense ganes ni necessitat, et cau i, d'aquí, ja no pots parar. Quin drama!

Just en aquell instant van aparèixer les companyes de pis (o casa) amb l'alegria marcada a la cara ja que, a la fi, dinariem de coses sembrades i cultivades al nostre hortet. En veure'ns en aquell panorama i, a mi, amb aquell aspecte, van esclatar a riure. Mai ningú m'havia fet plorar tant com tu, ceba.

SOMIATRUITES

Contes per fer i desfer

El *Piptatherum miliaceum* (L.) Cosson

Fa bastant de temps que no dedicam l'article a una gramínia. Aquest mes escriurem sobre una de les plantes més abundants, no només del nostre terme municipal, si no també de Mallorca. Curiosament, tot i aquesta abundància, no li coneixem cap nom vulgar. Probablement el motiu sigui que és una planta amb una expansió relativament moderna, per mor de la seva resistència a bona part dels herbicides moderns, motiu pel qual ha esdevingut una “mala herba” de primer nivell.

Etimologia: El nom genèric, *Piptatherum*, deriva de la conjunció de dues paraules gregues que volen significar fulles caigudes o glumes caigudes, que fa referència a la forma característica com pengen les flors de les espècies d'aquest gènere. El nom específic, *miliaceum*, vol dir que pareix un “mill” o un *Milium*, en referència que les llavors semblen les d'aquest gènere. Perquè us en faceu una idea, molt d'aquest blatet que donam de menjar als ocells domèstics (canaris, periquitos, etc.) són d'aquest gènere. De fet, les llavors de *Piptatherum* són consumides àvidament pels ocells silvestres.

Descripció: Planta de la família de les Poàcies o Gramínies, una de les més diverses i esteses de tot el món. És una planta perenne, amb les tiges dretes o ascendents, que s'allarguen fins prop d'1 m de llargària.

Les fulles són planes o una mica revoltillades cap a la base. Són llargues i relativament gruixudes, presenten una lígula curta i amb l'àpex truncat. La nervació és paral·lelinèrvia.

Les flors es troben reunides en inflorescències en forma de panícula. Aquesta panícula pot assolir els 40 cm de llargada, són molt ramificades i les espiguetes es disposen de forma pèndola. Presenten un elevat nombre d'espiguetes sobre cada branca de la inflorescència. Aquestes branques surten de la branca principal de forma verticil·lada, és a dir, més de 3 branques de cada nus.

Les flors de les gramínies, com ja indicàrem en altres articles, són bastant particulars i es reuneixen en espiguetes. En aquesta espècie, cadascuna de les estructures pedunculades que veim sobre la panícula correspon a una espigueta uniflora. Cada espigueta consta a la part exterior de dues bràctees, o glumes, que tenen la mateixa mida, són de forma lanceolada i amb l'apex acuminat, de color verd. Cada flor presenta altres dues bràctees, lemma i pàlea, són més curtes que les glumes, de color blanquinós. La lemma presenta a l'apex una aresta de 3-5 mm que cau amb molta facilitat quan la flor ja s'ha oberta. Més cap a l'interior, observant amb una lupa amb bastants augments, veurem dues bràctees més petites, que s'anomenen lodícules. A l'interior de tot aquest conjunt de sis peces trobam l'androceu, format per tres estams, i el gineceu característic de la família amb dos llargs estils plomosos. A la foto de detall podeu veure tant els tres estams com les plomes de l'estigma.

El fruit és una cariòpside, que és el típic de les gramínies. En aquest gènere està format només per la llavor, sense bràctees acompanyants. Tenen forma de fus i són de color negre lluent.

Floreix pràcticament durant tot l'any, si bé a la primavera el nombre de branques floríferes és més gran. La pol·linització de totes les gramínies és anemòfila, motiu pel qual poden ser espècies al·lèrgiques, per tant, el pol·len d'aquesta espècie contribueix a mantenir les concentracions pol·líniques de gramínies durant tot l'any.

Creixen en indrets ruderals, especialment horts i solars abandonats i vores de camins.

La seva distribució és Mediterrània-Turaniana, és a dir ocupa la regió mediterrània i s'estén cap a les zones estepàries de l'interior del continent eurasiàtic. A Balears és present, i abundant, a totes les illes. A Algaida, com es pot veure al mapa, és una espècie molt estesa, de fet, si la cercam a les quadrícules on no l'hem trobada encara, gairebé segur que la trobarem.

Usos tradicionals: no coneixem cap ús que l'home en faci directament, si bé com ja hem dit és un important menjar pels ocells granívors.

LLORENÇ GIL

ENCARA ENS PODEM PERMETRE SER MASCLISTES?

Tal vegada ens molesta o ens ressona incòmode aquest concepte. Serà per ventura que l'hem d'ubicar, entendre adequadament.

Apuntem per tant algunes referències que ens ajudin a generar reflexió.

Els experts, homes i dones, en matèria de teoria de gènere i els estudis de la masculinitat han arribat a la conclusió que les crisis de

masculinitat que s'han donades al llarg de la història patriarcal han estat degudes a les revoltes identitàries de les dones i als seus esforços per a deconstruir els rols i estereotips associats al seu sexe/gènere. Sempre que la feminitat ha tractat d'empoderar-se, l'home ha sofert una crisi al voltant el problema invers; la pèrdua dels seus rols i per tant, la pèrdua del seu poder.

Aquest és un paràgraf extret del llibre *Més enllà de les etiquetes* de Coral Herera, editorial Txalaparta 2011. Tal vegada ens pugui ajudar a una reflexió envers la presència invasiva del que esdevé el patró que conforma generació rere generació a dones i homes, des del naixement. Una realitat que esdevé tan general, global i invisible, que es considera com a única, com a natural, com inqüestionable.

De com ens envolta totalment el patriarcat, i segueix configurant les desigualtats

La seva força impositiva està totalment inserida en el “moll dels ossos” de la majoria de les societats, podem identificar-la plenament dins del context de la societat occidental, i es poden trobar algunes excepcions, que descriuen des dels estudis d'antropologia a determinades comunitats, on la força de les dones ha constituït l'eix de la conformació comunitària.

Ens envolta el patró del Patriarcat i ens relacionam majoritàriament mitjançant el que aprenem des dels inicis de les nostres vides. Aquesta configuració està tan integrada que sovint i de manera general, ens resulta molt complicat identificar la seva categoria invasiva i dominant.

Una de les més sagnants conseqüències del masclisme, com exercici de domini, és la violència masclista, la violència de gènere. Recordem que amb èxit molt destacat tinguérem a Algaida una concentració de rebuig en motiu de la diada contra la violència envers les dones.

El masclisme, com a exercici dominador, que es constitueix amb el poder està qüestionat. Esdevé difícil defensar l'exercici de submissió arrelat en el masclisme com a punt de força. Que trobem el masclisme mal vist a nivell general, no exclou que la seva pràctica estigui exhaurida, veient com la seva càrrega discriminatòria envers les dones o dels homes que des de posicionaments diferenciats per la seva orientació sexual, entre altres situacions, segueix dominant molts d'espais, fins i tot amb notable suport per part dels governs actuals, que donen via lliure a

postulats doctrinaris, sexistes i minven drets a favor de la Igualtat de Gènere, amb propostes normatives que ens retornen a més de trenta anys enrere.

Hem d'exigir avançar i no anar marxa enrere en tot el que afecta l'abast normatiu, institucional. La força més important del canvi a assolit està en mans de cada una de les persones. Identificar els trets que ens marquen la nostra forma d'actuar està directament al nostre abast. Canviar els models amb els quals ens vàrem créixer com a home i dona, suposa un exercici personal. Una voluntat de reflexió a partir de la qual podem realitzar petites accions, amb les que modifiquem els nostres hàbits. El masclisme, com a conducta i hàbit après culturalment, no és un fet natural inamovible. El que defineixen els experts com a socialització de gènere, tot un conjunt de factors que ens "construeixen la nostra personalitat", esdevé modificable, per tant millorable, i en conseqüència, podem trobar el camí que porta a una manera de ser home que rompi amb els "mandats patriarcals", amb la qual cosa sembla inamovible. El canvi és factible, suposa un cert exercici de voluntat, a vegades un esforç considerable.

Trobar el goig del canvi en aquest aspecte condueix a la descoberta d'un univers de sensacions i emocions altament enriquidores. Obre el camí personal a deslliurar la càrrega de determinades imposicions, que sovint hem sentides com a massa feixugues. Obre el camí a una trobada interna i personal amb les emocions, un espai vital en el qual els homes ens hem d'acostumar a sentir i expressar sense por. Ens permet una reconciliació amb la llibertat personal que directament ens vincula als guanys de sentir i viure millor amb la resta de persones.

Cadascú de nosaltres cal que faci el seu camí. Aquesta és una elecció personal, un compromís íntim de recerca de la llibertat. Ningú, ni tan sols aquestes pàgines, poden cercar res més que plantejar reflexió, tal vegada generar dubtes; aportar punts de vista, i s'expressen **GENERAR SITUACIONS D'IGUALTAT**.

Així que, propers els dies de trobades familiars amb motiu de les festes nadalenques i de Cap d'Any, desitjar-vos a tothom el goig que aflora amb l'estimació sincera en igualtat.

Com és habitual, cal recordar-vos que podeu comunicar des de: illesbalears@ahige.org

PERE FULLANA FALCONER

Les fotografies d'aquesta secció són de na Jerònia Pou i corresponen a la concentració que es va fer a la plaça d'Algaida diumenge dia 24 de novembre en motiu de la diada de rebuig de la violència contra les dones.

DE LA TERRA A L'ESPAI

Fa poc vaig llegir un article que em va cridar molt l'atenció, i del qual en vos faré dues pinzellades. Resulta que des que les persones podem enviar objectes cap a l'espai, han pogut sortir de l'atmosfera quantitat de persones, animals i objectes, i en conseqüència, tots ells han tingut l'oportunitat de veure el nostre planeta des de fora. A l'article hi surt una petita recopilació de les coses més estranyes que han estat enviades a l'espai.

-Animals: des de la Segona Guerra Mundial aquests "experiments" varen començar a fer-se populars. La NASA enviava (i ho segueix fent) ratolins, peixos, tortugues, mentre s'espera que el març del 2014 s'envii un moix persa. A més, segur que tots coneixen el primer ésser viu que es va enviar: la cussa Laika de la URSS, que diuen que ja era morta quan va arribar allà dalt. O el ximpanzé Ham, enviat pels EUA.

-Buzz Lightyear: Encara que alguns no el coneguen, aquest és un personatge de la pel·lícula *Toy Story*, que vendria a ser una jogueta molt famosa a la història del film, en forma d'astronauta, i que n'han fet reproduccions a la vida real. Doncs, aquest astronauta de la famosa cinta de Disney-Pixar va ser enviat el 2008 amb el Discovery STS i va tornar a la Terra 450 dies després. Per celebrar-ho, se li va fer una desfilada triomfal al Walt Disney World amb la col·laboració de l'astronauta Buzz Aldrin. Amb aquest treball de màrqueting, Buzz Lightyear "va tornar" immediatament als estudis a preparar la tercera pel·lícula de *Toy Story* al 2010.

-LEGOs: El 5 d'agost de 2011, la NASA va enviar a Juno, una sonda espacial que arribarà a Júpiter el 2016, però dins d'ella es troben 3 figures de LEGO, aquelles peces de jogueta que serveixen per fer construccions. Això se suposa que tenia un sentit, i era el de motivar els infants a interessar-se per les ciències i l'astronomia. Doncs, a dins de la nau Juno, hi ha 3 figures LEGO: una és la de Júpiter; el déu romà, una altra és la de Juno, la

seva esposa, i l'altra és la de Galileu Galilei, que té Júpiter (el planeta) a la seva mà i un telescopi.

-El sabre de llum de Luke Skywalker: A l'octubre de 2007, va ser enviat a l'espai aquest sabre, objecte tan famós de *La Guerra de les Galàxies* (el de color blau), el mateix que es va utilitzar durant el rodatge de la famosa saga. Va ser enviat amb el transbordador Discovery durant la missió STS-120, per commemorar el 30è aniversari de *Star Wars*. Aquell dia, el sabre va tenir una escorta de gent fins a un aeroport de Califòrnia, mentre el duia una persona disfressada de Chewbacca (el personatge que té tant de pèl, que acompanya en Harrison Ford), des d'allí varen volar a Houston, on es va trobar amb molts altres fanàtics amb disfresses de *Star Wars*, i varen recórrer el Centre Espacial Johnson, mentre ho duïen en un altre avió a Cap Canyaveral i des d'allí va partir a l'espai. Sense cap dubte, podem dir que la "Força" va acompanyar al Discovery durant tot el camí.

-Salmonel·la: El 2007, una mostra d'aquest microorganisme va ser enviat a l'espai per

comprovar la seva supervivència fora de la Terra i els resultats varen ser sorprenents, ja que el bacteri va tornar molt més fort i virulent.

-Cendres: Actualment ja existeix una empresa que ofereix aquest tipus de serveis, no obstant això, la primera vegada que es va intentar va ser amb les cendres de James Doohan, actor que va donar vida a Scotty en la sèrie televisiva *Star Trek*.

-Els sons de la Terra: Aquest és un disc d'or que varen enviar amb les sondes Voyager, i que conté més de 116 imatges de paisatges del nostre planeta, sons de la naturalesa i salutacions en 55 idiomes diferents. A més, també contenia un missatge especial enregistrat pel polític nord-americà Jimmy Carter i el secretari general Kurt Waldheim. Segur que vos sona en el dibuix. El disc va ser llançat cap a l'Espai exterior l'any 1977, i encara no sabem si algú més ja ho deu voler escoltar. De moment, sabem que les naus han anat més enllà de la Heliopausa, la capa on el nostre Sol hi té influència, i per això ja es troben en Espai interestel·lar (entre estrelles). Anau a saber qui hi ha per un lloc tan llunyà...

- Foto familiar de l'astronauta Charles Duke: En una de les missions de l'Apol·lo 16, l'astronauta Duke va deixar una fotografia familiar a la superfície de la Lluna i amb una frase en el revers que deia: "Aquesta és la família de l'astronauta Duke del planeta Terra. La foto va allunar l'abril de 1972, acompanyada amb la signatura de cada integrant de la família. Duke també va deixar

una medalla commemorativa de la Força Aèria d'Estats Units que aquell mateix any celebrava el seu 25è aniversari.

-Pilotes de Golf: En acabar la missió de l'Apollo 14, l'astronauta Alan Shepard va decidir jugar a golf a la Lluna, i és que "per casualitat" havia duit un pal i diverses pilotes. Després de diversos intents, Alan va copejar i va llançar una pilota a diversos quilòmetres de distància (pensau que la gravetat lunar és molt més baixa que la nostra). En tornar a la Terra, Alan va donar el seu pal a l'Associació de Golf d'EUA, que ara té un pal realment únic.

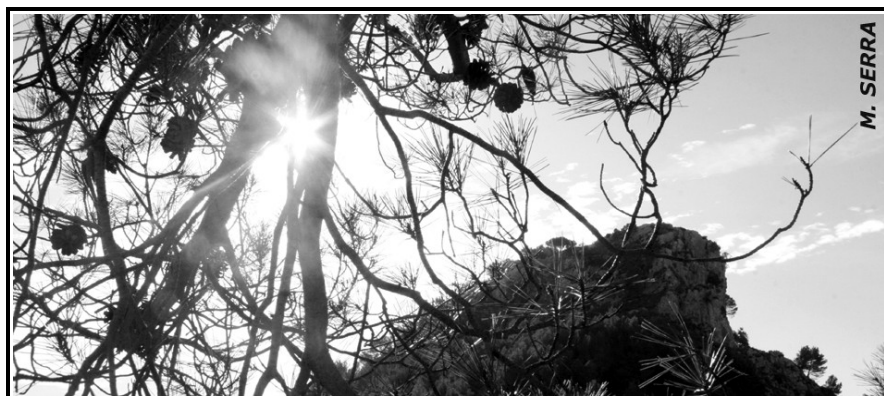
-Patates fregides: Aquestes varen ser enviades com a part d'un experiment per comprovar si el seu gust canviava en ser exposades a l'espai exterior.

-Excrements: També com a part d'una recerca varen ser enviats excrements d'ocells, per saber si es desintegren en tornar a la Terra.

I aquí acaba el replec de coses estranyes que s'han enviat fora del nostre planeta. No obstant això, segur que n'hi ha moltíssimes més que no s'han fet públiques perquè a algú no li interessa que se sàpiguen, però trob que ja n'hi ha... Esper que cap d'aquests objectes sigui el causant que el cometa P/2013 P5 que s'ha descobert recentment, vagi fent tombarelles i tentines, mostrant d'aquesta manera sis coes, i no dues com fan tots els cometes... Potser va xocar contra una patata fregida i el va desorientar... o una pilota de golf!

Bon Nadal!

G. S.

LA BANDA DE MÚSICA D'ALGAIDA

En aquest mes de desembre, acabant l'any i fent una mica de retrospectiva, podem dir que pensam que ha estat un encert el fet de fer les entrevistes a les associacions, col·lectius i entitats del nostre poble. Són moltes les persones que en formen part o hi han passat, és molta la història que els envolta i vertaderament representen tot un patrimoni a nivell del nostre poble.

Aquest és el cas de l'entrevista d'aquest mes a la banda de música d'Algaida, que acumula un gran bagatge d'actuacions, assajos, vivències, humor i sobretot música.

Per fer l'entrevista ens reunírem amb un grapat de músics al casal de música un dilluns a vespre abans del seu assaig setmanal. Volem recalcar que quedàrem encantades de com ens varen rebre, de com va anar l'entrevista, de tot el que ens contaren, del que riguérem tots recordant anècdotes passades i, en general, de la predisposició i ganes que ens varen demostrar. Desitjam que els lectors també pugueu percebre tot això que nosaltres sentírem.

1. Presentació: qui sou i de quina organització formau part.

Som la junta directiva de l'Associació Banda de Música d'Algaida responsable de la banda que té una quarantena de músics. També ens acompanya en Biel Pou, que és el músic en actiu més antic de la banda, que ja ha complit els 80 anys d'edat, que fa 58 anys que hi toca i hi començà quan en tenia 22.

2. A què es dedica l'associació?

A intentar millorar la qualitat musical de la banda, ja sigui assegurant l'existència l'Escola de Música d'Algaida; i marcant-nos reptes musicals exigents dins les possibilitats de la nostra Banda de Música.

A promoure activitats i actuacions que suposin motivacions per als músics, com per exemple organitzant intercanvis amb altres bandes musicals d'indrets com València, Menorca...

organitzant concerts amb altres grups, cantants d'Algaida, així com també amb altres bandes de Mallorca, etc...

A potenciar el bon funcionament de l'escola de música, actualment el responsable del funcionament de l'Escola de Música d'Algaida és la nostra associació.

I fomentar i promocionar la cultura musical. Un exemple d'això és que la nostra associació ja du nou anys organitzant el MES DE MÚSICA A ALGAIDA, que consisteix a oferir quatre concerts, tres interpretats per músics que són professionals o que estan a punt d'acabar la carrera musical i un per la Banda de Música d'Algaida. Els concerts es realitzen a diferents indrets del terme d'Algaida i durant quatre caps de setmana dels mesos de maig o juny.

3. Quan es fundà l'associació i quins eren els seus membres? (Tant la banda a nivell oficial com si sabeu si n'hi hagut d'altres durant la història)

Està documentat que al 1895 ja hi havia una banda a Algaida i que abans de la guerra Civil hi havia dues bandes.

De l'any 1895 es conserva una peça que ja es tocava per a les autoritats i per tant que demostra que ja hi havia banda abans, però no se sap ben bé des de quan. A part d'aquesta peça tenim un arxiu molt valuós amb peces molt antigues.

L'Associació Banda de Música d'Algaida es fundà l'any 1981. La primera junta directiva va ser la següent: el president, Antoni Mulet; vicepresident, Bernat Llompert; secretari, Pedro Capellà, i vocals, Xesc Garau, Joan Oliver, Joan Garau i Antoni Cañellas.

4. Sabeu quants socis eren quan es va fundà i quants sou ara?

Al 1981 hi havia 103 socis i actualment som 156. Qualsevol persona a qui li agradi la música i ens vulgui donar suport es pot fer

soci o sòcia.

5. Quantes directives hi ha hagut des que es va fundar?

Hi ha hagut vuit directives. A les primeres els seus membres eren un grup dels pocs però bons músics que a finals del 70 formaren bastants joves musicalment i asseguraren la pervivència de la Banda. Les següents juntes estigueren formades, principalment, pels pares d'aquests joves que s'iniciaren en la música i la banda. Actualment els membres de la Junta són músics de la Banda. Al principi hi va haver més moviment, però els que hi som ara ja fa més de 10 anys que hi som.

6. Sabem que fa una quarantena d'anys hi havia músics majors que de manera desinteressada ensenyaven altra gent. En teniu constància?

A finals dels anys 70 i principis del 80, els músics grans de la banda ensenyaven solfa a un grup de joves algaidins, anaven a la casa de la vila i passaven la lliçó, sense horaris i aquells homes grans mostraven a llegir i a tocar. Mestre Bernat *Blanc*, mestre Joan *Tropella*, mestre Mariano *Batle*, mestre Miquel *Peixet*, mestre Pere Joan *Vanrell*

Fosca, mestre Joan *Cotà*; tots ells mostraren el bon camí i els introduïren en el món meravellós de la banda. Això sense exigir res a canvi, només per la satisfacció de continuar el seu projecte que des dels anys quaranta s'havia minvat paulatinament, fer música en conjunt, dur a terme una activitat que els omplia un vespre a la setmana, que els omplia de satisfacció...

Quan tenien les lliçons necessàries de solfa era l'hora de triar instrument. Avui en dia a l'escola de música d'Algaida es realitza un taller d'instruments durant un any i tots els alumnes primerencs van coneixent tots i cada un dels instruments que l'escola ofereix a fi de triar durant l'estiu el que més els agradi, així el mes de setembre l'alumne ja ha elegit l'instrument que més ha cridat la seva atenció. Abans, però, quan aquells músics grans ensenyaven els més joves això no anava així, els mestres els triaven l'instrument al·legant dues raons, la primera era la necessitat de la banda, i la segona eren les característiques físiques de cada un. Qui tenia els morros gruixats podia tocar la trompeta, el trombó, el bombardí, qui tenia els morros prims era dirigit cap al clarinet, la flauta, el saxòfon;

Ens heu de fer una glosa

quan t'arribava l'hora de triar instrument els feien entrar en una d'aquelles sales on ara la notària despatxa la gent, i un tribunal format per dos o tres músics de la banda decidia mirant-los els llavis què convenia més. Ja amb l'instrument a la boca o amb les baquetes a la mà ingressaven a la banda. Avui encara n'hi ha que toquen i encara en actiu amb la banda, en Xisco Ramis, en Joan Bosso i en Joan Torres.

7.- Durant els anys quins canvis s'han produït dins l'associació? Com ho heu fet perquè hi formi part tanta gent jove?

Un dels canvis importants que ha fet que tanta gent jove entri a la banda va ser la creació de l'Escola de Música. L'any 1986 el Govern Balear d'aquell moment va crear la xarxa d'escoles de música de la Comunitat Autònoma, essent batle d'Algaida Gabriel Salas i en Francesc Torres, President de l'Associació de la Banda de Música. El 1987 s'inicia el camí de creació de l'Escola de Música d'Algaida i la seva inclusió dins la xarxa d'escoles de música. La seu s'ubicà al Col·legi Públic Pare Bartomeu Pou i en fou el director Emili Robles, per tant, oficialment l'Escola de Música data a partir del curs 1987/1988 i quedà constituïda formalment i adherida a la xarxa d'escoles de música el maig de 1988. L'any 1989 es va ratificar el conveni subscrit entre l'Ajuntament i l'Associació de la Banda per impulsar uns ensenyaments musicals bàsics als infants i joves del municipi, a finals dels anys 80 na Francisca i na Maria Antònia Vallespir començaren a impartir classes de piano i això fou l'impuls definitiu a l'escola. Fins al 2006 n'Emili Robles en va ser el director, càrrec que fins a dia d'avui és en Xisco Ramis. De les Escoles passàrem de forma provisional al Casal Pere Capellà, mentre s'acabaven les obres del nou Casal de Música que fou inaugurat l'any 2012. Actualment som uns 120 alumnes i dotze professors. Té conjunts instrumentals i conjunts vocals. De l'època que va veure néixer l'escola de música de forma oficial s'ha de destacar els pares dels qui havíem iniciat els estudis amb aquells

músics d'edat a finals dels anys 70 i dels qui vengueren després, aquests pares s'implicaren en les tasques de direcció administrativa, social i de representació davant les institucions per aconseguir millores en l'àmbit de l'escola de música i la banda. Tots ells demostraren que la formació en altres activitats és bàsica en el desenvolupament educatiu d'un nin, no varen veure mai la música ni els estudis que comportava com un afegitó per entretenir, sinó com un complement necessari; don Emilio contribuï a adaptar la banda i l'escola als nous temps des del punt de vista musical, però els pares i mares ho feren igualment des del punt de vista social.

8.Parlant dels temps més antics de la banda, conta-nos si ho sabeu, com s'organitzaven, les actuacions que solien fer, on assajaven... Tot el que sapigueu.

(Aquesta pregunta ens l'ha contestada el músic més antic de la banda, en Biel Pou)

El primer director que vàrem tenir va ser n'Alberto Juan. A ca seva, que era un cafè, en el carrer del Bisbe era el lloc on assajàvem i tocàvem, i fins i tot s'hi guardaven els instruments dels músics. Va ser una de les persones que varen fer possible el creixement de la banda, ja que en aquell temps només érem 16 o 17 músics. Llavors, quan es va posar malalt, ja vàrem passar a assajar a la casa de la Vila.

El següent director fou en Pere Juan, després en Bernat Llompart, a continuació en Toni Llompart, llavors n'Emilio Robles i des del 2005 el nostre actual director, n'Andreu Julià.

A nivell d'actuacions solíem tocar per les festes, una mica com ara també. També teníem unes actuacions que eren molt emotives, que era quan es moria un músic i la banda l'acompanyava tocant la marxa fúnebre.

Eren temps molt diferents, però gaudíem molt de fer música. Com a anècdota us contaré que hi havia músics que no sabien llegir i coneixien la peça pel color del paper.

9. Com us organitzau en els assajos i les actuacions?

Des de sempre assajam cada setmana els dilluns a les 9.00 h. Normalment assajam tots junts, a no ser que perquè la peça requereix un treball més específic quedam per cordes o algun altre dia de la setmana, normalment el dijous. A l'estiu i amb el vistiplau del director, na Bàrbara de Marina i en Joan Bosso, solem fer alguns assajos-sopars a la fresca a una possessió anomenada "MARINA-d'or". Són dels assajos que ens surten millor... He, he, he!

Les actuacions, les planifica musicalment el nostre director, n'Andreu Julià, i a vegades demana als músics suggeriments de peces. Aquests anys, amb n'Andreu hem ampliat molt el repertori i augmentat les actuacions. Tot això suposa que donam més importància a la feina feta als assajos.

10. Quines actuacions soleu fer durant l'any? Sabem que també n'heu fetes a fora de Mallorca. Ens voleu contar l'experiència?

Dins els nostre municipi: cavalcada dels Reis,

cercavila de Sant Honorat, Rua, dia del Ram, Dijous Sant, Pasqua, concert Mes de Música a Algaida, cercavila de Sant Jaume, concert de Sant Jaume, concert de les festes de Randa, concert de les festes de Pina, concert de Santa Cecília i concert de Nadal.

A fora del nostre municipi feim el Divendres Sant a Sineu, festa de la Beata a Santa Margalida i un concert a un festival de bandes.

Hem realitzat també concerts a fora de Mallorca: al Migjorn Gran, Menorca; hem participat a la desena edició del Cicle de Música de Banda al Segrià (Lleida), a les falles de València, al festival de bandes de música d'Albal (València) i al festival de música de banda "Germans Roig i Torné" (Lleida).

De tots aquests intercanvis i sortides, en tenim uns records molt bons i agradables tant personals com musicals.

11. Ens voleu contar qualche anècdota que de ben segur vos ha passat amb tantes activitats i tanta gent...

En tenim moltes per contar, començarem per

Ens heu de fer una glosa

La Banda, a principis dels anys vuitanta

Ens heu de fer una glosa

una d'antiga (que conta en Biel): una vegada anàrem a tocar a Sineu i en aquell temps el bombo duia els plats a damunt incorporats, idò ens deixàrem a Algaida el suport de la part de sota del plat i mestre Bernat el va tocar amb la part d'alt picant damunt un piló de plaça.

Una altra vegada, en una sortida a Lleida, vàrem fer una excursió fins a Aigües Tortes i quan tornàvem vérem que el conductor de l'autocar maniobrava, però fins que no estiguérem aturats no ens contà que era que li fallaven els frens, llavors vàrem haver d'esperar que ens venguessin a cercar.

A una actuació a Puigpunyent, a l'hora de partir férem dos grups per anar cap a allà, però va resultar que no hi sabíem tant com ens pensàvem i un dels grups va fer voltes i voltes i arribà a mig concert.

Com a darrera anècdota de les moltes que podríem contar, a una acampada que férem a Lluc vàrem fer foc, perquè feia molt de fred, però va fer tant de fum que vàrem haver d'obrir per tot, riguérem molt. Teníem unes cel·les reservades per a les dues persones majors de la banda, però s'ho passaven tan bé

que s'estimaren més quedar amb tots els altres.

12. Estau amb contacte amb associacions similars a la vostra d'altres pobles?

Sí, amb moltes. La nostra banda va ser sòcia fundadora de la Federació de Bandes de Música i amb altres bandes hem fet molts intercanvis. També cada any hi ha un festival on hi toquen tres bandes. Per tant estam molt en contacte.

Quan feim sortides, sempre cercam altres bandes per tocar i fer intercanvis.

Tenim contactes també amb altres associacions musicals que no són bandes, com per exemple amb l'Orfeó Castelltix, amb els quals hem fet uns quants concerts junts.

13. A quina associació o grup voldríeu que féssim l'entrevista el mes que ve?

A l'escola de música d'Algaida.

14. Per acabar ens heu de fer una glosa. Tants com sou, segur que no us costarà gaire.

Actualment estam engrescats amb la

Santa Cecília,
a finals dels
anys noranta

preparació de l'enregistrament d'un CD de cançons algaidines. Cal dir que en tenim moltes ganes, ja que, a part de l'experiència per part de la banda d'entrar per primera vegada a un estudi per enregistrar un CD, cal afegir el fet que les cançons que enregistrem són algaidines, els arranjaments estan fets per un algaidí, Biel Oliver *Torres* i els cantants també són d'aquí, Biel Majoral, Maria Rafel *Sis*, Miquel Juan *Casta*, Toni Isern i Maria Rosselló.

És per això que hem triat una de les cançons que sortirà el CD i que pensam que podria anar bé...

*S'orquestrina, si pot ser,
l'hem de dur de ses primeres
i fins i tot ses dones velles
ballaran sense voler.*

*Noltros som grans i petits,
madona ja ho podeu veure
i l'amo si voleu beure
duim aigoardent i confits.*

*Noltros som quatre animals
i de vells mos ve cantera
i ara tenim sa quimera
de sa lluita nacional.*

Cançó popular/Biel Majoral

Una vegada més, gràcies als músics de la Banda de Música d'Algaida per tant com ens fan gaudir amb les seves actuacions i també per l'entrevista que ens han concedit. La veritat és que ha estat un autèntic plaer.

Gràcies també a tot els lectors i lectores que ens llegeixen i que els agrada aquest espai.

Bones festes nadalenques i bon Sant Honorat a tothom.

**MARGALIDA TOMÀS,
FORNERETA**

**JERÒNIA M. VANRELL,
DE CAN RAPINYA**

Ens heu de fer una glosa

*Viatge a
Lleida,
setembre del
2010.
Participació al
festival de
música de
banda
"Germans
Roig i Torné".*

DIAGNÒSTIC PRECOÇ DE LA LEISHMANIOSI

Ara que arriba el fred, com cada any, començam la campanya de diagnòstic precoç de Leishmaniosi. Com quasi tots sabeu, la leishmaniosi, també coneguda com la malaltia de la picada del moscard, és una malaltia causada per un paràsit que afecta els nostres cans i es dona molt freqüentment, ja que vivim en una zona endèmica.

Els símptomes són molt variats, des de problemes de pell, caspa, úlceres i ferides a les potes i orelles, augment de la mida dels ganglis, pèrdua de pes, coixesa, fins a insuficiència i insuficiència renal. Els símptomes i la gravetat depenen en gran mida del sistema immunitari de cada ca, així hi ha races molt predisposades a patir la malaltia de forma greu, com el bòxer, el pastor alemany i, en general, les races pures, però en canvi n'hi ha d'altres que són més resistents, com els cans eivissencs, que encara que siguin picats pel moscard no desenvolupen la malaltia i són capaços d'eliminar el paràsit.

El més important en la lluita contra la leishmaniosi és la prevenció. En el mercat existeixen diversos productes que s'ha demostrat que eviten la picada del moscard, n'hi ha en forma de collars, que tenen una durada de 4-6 mesos, i en forma de pipetes, que s'apliquen mensualment. També es recomana que els cans estiguin en llocs coberts durant la posta i la sortida del sol, moment de màxima activitat dels moscards, i es poden usar altres repel·lents com teles mosquiteres, antimosquits elèctrics, etc. Aquests mètodes, a més d'evitar el contagi d'animals sans, també evita que els moscards piquin animals malalts i propagar la malaltia.

Es recomana, a més, fer anàlisis de sang per detectar la presència d'anticossos al menys una vegada a l'any a tots els cans, encara que no mostrin símptomes, el mes de novembre o desembre, que és quan els moscards que transmeten el paràsit tenen menys activitat.

COM ES DIAGNOSTICA LA LEISHMANIOSI?

La prova més usada per al diagnòstic és la serologia, és una prova senzilla de realitzar: tan sols cal treure sang al ca. La serologia detecta els anticossos que l'animal fabrica en resposta a la infecció. Aquesta prova es pot acompanyar d'un proteïnograma. Una altra prova senzilla de dur a terme és la citologia de gangli, que consisteix a agafar una mostra dels ganglis limfàtics, que en animals malalts estan normalment augmentats. Aquesta prova és poc sensible i un resultat negatiu no descarta la malaltia. La PCR detecta parts del paràsit a la sang, gangli o moll d'os, és una prova molt sensible i quan és positiva significa que hi ha infecció, però s'ha de valorar junt amb els símptomes i els resultats d'altres anàlisis.

Una vegada que un ca dona positiu, s'ha de fer una anàlisi completa de sang i orina, per detectar possibles complicacions. Les més freqüents són anèmia, proteïnes augmentades, albúmina baixa i problemes de ronyó. Aquest panell d'anàlisi ens permet estadificar la malaltia en cada cas individual. L'estadi de la malaltia ens dona el pronòstic i determina el tractament que es farà.

ORIOl PUIG

Fa 366 anys. - Aquest mes ens situarem a l'any 1647 i ens trobam que a Algaida es feia un orgue nou. Pel gener s'acordava fer “mitg tall dela obre de la isglésia y los diners del rafelet se apliquen p fer lo orga...”; i a l'agost altra vegada es reuneix el Consell “per donar-los rehó com el mestre del orga acaba los dos mesos de què estaven consertats los olim jurats ab lo Sr Rector quels havia de fer la costa dits dos mesos, y dit Sr Rector nols vol tenir més, demanam a v m nos donen consell com ho havem de fer y com nos podem consertar y fins a quant”; l'acord a què s'arriba és que “ los honós jurats vejen si se consertaran ab quisvulla de fer la costa a dit mtre. fins a dos scuts més del que los tenia lo Sr Rector”. Aquest orgue que s'estava construint no és el que tenim actualment, obra de Jordi Bosch, de la segona meitat del XVIII si no anam errats; el document no diu el nom del mestre orguener però es tracta de Guillem Barrera. Un altre detall de la cita és que es parla d'escuts quan el normal en qüestió de monedes era referir-se a lliures, sous i diners; un escut valia un poc més d'una lliura, durant molt de temps va valer 22 sous, mentre que la lliura eren 20 sous.

Les topades i discrepàncies de l'ajuntament (la universitat) amb el rector eren freqüents. En una altra sessió d'aquest mateix any es planteja que “en dies passats lo Sr Rector Miquel Armengual pre. de autoritat pròpia y sens llesèntia dels jurats olims ni dels preveres de esta parrochial ha desfet un calis de plata y lo ha fer fer casi tot de bronso lo qui és un gran perjui de la comunitat y desautoritat de v. m. no donar-los rehó de coses dela isglésia puis la vila ho paga y és consuetut que lo Sr Rector no pot fer cosa a la isglésia sens licència de los jurats que ell de sa bolsa nou pach, y també matex sabran com dit Sr Rector ha llevat de una capa y casulla y les ha acursades que are no són bones p aportar-les sinó ell lo que és molt dany de la vila quiu ha pagat, també matex representen a V. M. y tots saben que a esta parrochial sempre se ha acostumat haver-hi vicari, y are lo Sr Rector no té vicari, lo que dexe de fer sa obligatió y és en gran dany del poble y que noia (no hi ha) qui confessa, que a la octava de nra. Sra. no se pogué confessar la tercera part de la gent”. La conclusió a què s'arriba és fàcil de deduir: “que los honós Jurats donin rehó a mon Reverendíssim conforme la damunt supp^o y que fassen pagar a dit Sr Rector tots los perjuys de la capa y casulla y que trona lo caliz o la plata que pesava del modo que estava antes attès ho ha fet sens consentiment dels honors Jurats ni Consell y axí matex que mon Sr Reverendíssim fassa tenir vicari a dit Rector”. El document és prou clar de les desavinences entre rector i ajuntament. Pel document ens assabentam que el rector Miquel Amengual Rabassa, tio del rector següent Miquel Amengual Rotger, devia ser baixet d'estatura i per això ha d'escurçar la casulla.

Però hi havia, a més, altres preocupacions: “que tots tenen per vista la pnt. anyada y que molts particulars tindran nessesitat de llevors per sembrar”. Es decideix que els jurats puguin prendre “fins a 300 quarteres de blat y fins a 300 qres. ordi y sivade y que nol puguen (re)partir fins a st frans. a tots sants primer vinent”. Està clar que era una ajuda per poder sembrar, no pel consum humà.

Finalment direm que arriba l'ordre de fer les exèquies per al príncep hereu que acabava de morir i s'acorda “fer dols y ensèquies conforme se gastà ab les obsèquies dela reyna nra. señora (la reina Isabel de Borbó havia mort uns anys abans); demanen que ens donen sindicat p comprar las frisetas”. La friseta era una roba de llana, pelosa, que no queda clar quina funció tenia en unes exèquies, en un funeral.

PERE MULET

Detall de l'orgue de l'església d'Algaida. Foto de Jaume Jaume Garbí, descarregada de: www.afalgaida.cat

(VE DE LA PÀGINA 44)

I de més grandet, on estudiaries?

Bé, a ca les Monges hi vaig anar fins a la primera comunió, després em posaren a les Escoles i el mestre que vaig tenir més temps va ser D. Alfonso. Per fer el batxiller vaig passar a S'Acadèmia, que ja estava a la plaça, on hi vaig estudiar l'ingrés, el batxiller elemental i el superior, que per lliure, ens examinàvem a l'Institut Ramon Llull. Per fer el curs Preuniversitari, ja ens havíem de matricular a l'Institut de Ciutat. Vull destacar que molts al·lots d'aquell temps li devem molt a l'Acadèmia San Marcos, que era el seu nom oficial; perquè gràcies a un grup de pares emprenedors que la feren possible, molts d'aquells alumnes poguérem estudiar una carrera universitària, encara que fos amb uns mètodes actualment inadmissibles.

Malgrat aquests mètodes, a vegades massa violents, sobretot amb els que eren mals estudiants, en aquell temps ningú ho qüestionava perquè ho consideràvem ben normal. Era allò tan castellà de "la letra con sangre entra". Els pares hi donaven suport totalment i alguns solien afegir: "si no fa bonda o no estudia, branca!". A mi personalment, com que ho tenia assumit, no em creà cap trauma.

Per què estudiaries Ciències Exactes i no una carrera de lletres?

Passava que fins que em vaig examinar a l'Institut a cinquè curs, no sabia distingir entre ciències i lletres. Es presentà el professor i digué: "Els de ciències s'examinen a tal aula i els de lletres a tal altra". El grupet d'al·gaidins quedàrem aturats i demanàrem: "I els d'Algaida, on hem d'entrar". Aquell professor es portà bé, no se'n rigué de nosaltres, ens tragué de dubtes i va ser quan vaig descobrir que tots els d'Algaida érem de ciències.

Després d'haver aprovat el PREU, em vaig matricular a la Universitat Central de Barcelona i vaig fer el primer curs selectiu, que era comú per a totes les carreres. A segon ja prenies cap a Matemàtiques, Físiques, etc. Quan vaig passar a Matemàtiques, dels cinc

alumnes més bons que havia vist al meu grup de selectiu, quatre eren allà i ja vaig començar a patir i a suspendre assignatures; a la qual cosa no hi estava gens acostumat i era una mica frustrant perquè em venien llosques de per tot.

Triares una de les carreres més difícils. No és així?

És ben cert i fent segon curs, quan em vaig assabentar que a matemàtiques m'havia tocat en Teixidó, un catedràtic molt exigent i que l'havia de tenir també a quart curs; vaig voler canviar de carrera i apuntar-me a Ciències de la Informació, una carrera nova que es posava en marxa aleshores; però a secretaria em varen convèncer que havia d'estudiar més i posar-hi més colzes. I efectivament, vaig topar amb en Teixidó i quan feia quart, encara em quedaven les matemàtiques de segon. I just abans d'acabar la carrera, amb el cinquè curs aprovat, encara em quedaven les matemàtiques de quart. Aquest Teixidó era un vertader os i em vaig haver d'esforçar al màxim per acabar la punyetera assignatura que em quedava. Això devia ser el curs 1971-1972.

De quins catedràtics guardes més bons records?

N'hi havia un que era mallorquí, de llinatge Aguiló, que era bastant bo i record que ens explicava la teoria dels transfinitos. Però el millor i el més estrambòtic era un aragonès, en Sancho, que s'entusiasmava tant durant les classes de matemàtiques, que perdia la noció del temps i podien durar dues o tres hores. Els altres professors que ens havien de fer classe després d'ell, guaitaven per la porta i cansats d'esperar, a vegades se'n anaven.

Estudiant allà també vaig conèixer en Nadal Batle, que després seria rector de la UIB. No va ser professor directe meu, però record que ens va vigilar durant un examen i als mallorquins ens va ajudar, donant pistes aquell dia, per resoldre qualche problema de l'assignatura d'estadística.

A quins llocs has fet feina?

Vaig començar a fer feina quan encara em faltaven les matemàtiques de quart curs; és a dir, sense haver acabat la carrera i fent el servei militar. El professor de matemàtiques del col·legi Beat Ramon Llull d'Inca va tenir un infart i jo el vaig substituir, dues hores cada horabaixa, fins a final de curs; que coincidí quan vaig aprovar l'assignatura que em faltava per acabar la carrera. Els anys següents, vaig fer feina els matins al mateix lloc; però els horabaixes, vaig treballar: un any al CIDE, un any a Son Ferriol i també quatre o cinc anys a La Salle d'Inca. Després ja vaig fer escola, a jornada completa, al col·legi Beat Ramon Llull d'Inca, casualment on havia començat, fins a finals del curs passat que coincidí, com deia, amb la jubilació. Però vaig estar devers dos anys de baixa, per malaltia.

S'ha de dir que, per conveni, aquests darrers tres anys, només feia cinc hores setmanals de feina, que han estat bons de dur, perquè m'he alliberat de tutories i només feia classes de suport.

Tornem enrere. On feres el servei militar?

Vaig fer el campament de recluta a Son Suredeta i després, com a soldat ras, a Govern Militar, que estava a les Voltes, a les murades sota la Seu. Això va ser els anys 1972-1973, quan vaig perdre el temps durant setze mesos de la meua vida.

Fent la "mili", la majoria de soldats mallorquins podien anar a dormir a ca seva; però jo vaig tenir la mala sort de topar amb un tinent malparit que no em volgué donar el "pasepernocta", que deien; cosa que m'obligà a dormir tot el temps al quarter i, quan aquest tinent s'assabentà que jo era professor de matemàtiques, encara volia que fes classes de repàs a la seva filla; però li vaig posar excuses i no ha va aconseguir. Sort que durant aquell temps vaig trobar aquella feina d'Inca, que em va permetre guanyar un petit sou per anar tirant.

I ara, no tan enrere. Quan et vares casar i quants sou de família?

Això et podries excusar de demanar-ho; més o manco començarem a festejar plegats, això sí, cadascú amb la seva parella. Devia ser devers l'any 1976 quan vaig començar a sortir amb na Catalina Oliver *Torretes* i ens casàrem dia 15 de novembre del 1980.

Tenim tres fills; el major és en Rafel, que va néixer l'any 1982; és llicenciat en Química i professor interí a un d'aquests instituts amb director expedientat de Maó. La segona és na Magdalena, que és dos anys més jove que en Rafel, i és fisioterapeuta a l'Hospital d'Inca, però també estudia magisteri. El petit és en Miquel, que és del 1988 i ha estudiat ADE, (administració i direcció d'empreses) i tal com estan les coses, és un futur aturat.

A la família també tenim dos "adherits": na Mariona, com a parella d'en Rafel, (que és de Binissalem i té plaça de professora d'institut a Menorca) i en Joan Antoni *Salem*; parella de na Magdalena (que fa feina a l'Ajuntament d'Alaró i estudia infermeria).

Una Xerradeta amb...

Canviem de tema. Com estàs de salut i quan començà la malaltia?

Ara estic més o manco estable de salut, però sempre vigilant. La malaltia es va manifestar estant assegut a la sala de professors, en temps de pati, a Inca l'any 1996. Vaig notar com si de part de l'esquena em baixés no sé què, hi hagués un tap i allò s'anés desembussant. Em vaig quedar sense forces, mig acoquinat i no vaig fer classe aquell matí; però sí a l'horabaixa. Abans de partir, em va atendre un metge, que vigilava la salut del pare Colom, i al final em digué: "vine demà al PAC i t'observaré millor".

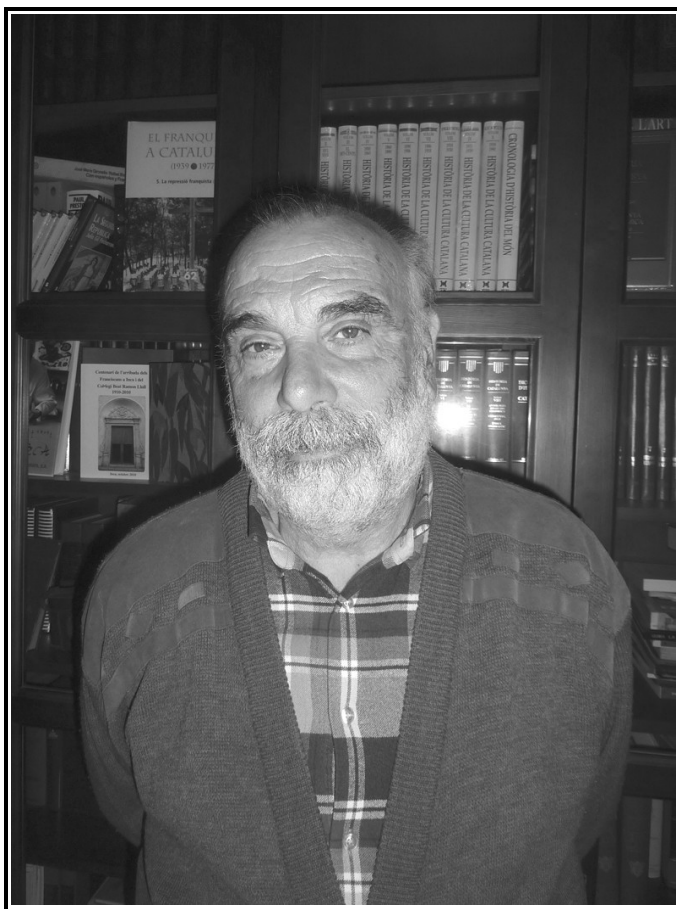
Però en arribar a Ciutat, estant a ca nostra, em pegà una suor freda i malestar general. Ingressat a Son Dureta i després de tres setmanes de proves, em diagnosticaren que tenia una dissecció d'aorta, produïda per un excés de pressió a la sang, que provocà la rompuda d'una de les capes de la vena, per on s'escolava la sang a les altres capes i per mor de tot això, vaig estar catorze mesos de baixa.

Temps després, es va repetir la mateixa situació d'aquesta delicada malaltia i vaig estar casi un altre any de baixa.

Parlem de coses més alegres. Quines curolles tens?

Podem parlar de llibres, discs de vinil, de figueres i de moixos. De llibres, he fet càlculs i potser en tenc set o vuit mil, però no ho sé cert. He intentat catalogar-los diverses vegades, però em falla la voluntat. La primera vegada ho vaig intentar fer manualment, amb fitxes, però quan en tenia devers sis-centes, ho vaig abandonar. Informàticament, ho he intentat dos pics, però la manera d'ordenar que m'havien preparat tenia un problema: que si m'equivocava amb una fitxa, no ho podia corregir; havia d'arribar fins al final i tornar a començar la mateixa fitxa. Això em féu desistir i després encara vaig fer un darrer esforç; però com he dit, em falla la voluntat.

Els llibres i discs, els tenc espargits entre els pis de Ciutat, a ca nostra d'Algaida i a la caseta de l'hortet, on també hi ha devers una

dotzena de castes de figueres i una moixeta que m'ha "adoptat". A la caseta hi pas moltes hores, anava a dir "hi perd molt de temps", però en realitat és una distracció, que m'obliga a fer un poc d'exercici que m'és necessari per la delicada salut que m'acompanya.

Finalment. Què en penses de la situació actual que ens ha tocat viure?

Crec que els de la nostra generació som un privilegiats, perquè hem passat de patir una economia de subsistència, a gaudir d'un estat del benestar i d'unes llibertats, que ara els nostres fills no podran tenir. En dos anys d'aquests governs, tant de Madrid com d'aquí, pareix que n'hem tornat enrere un caramull.

No és just la part econòmica que reculi; a Balears, la llei de símbols és un atac a les llibertats i l'aplicació per decret del TIL, també. A Madrid, fan la llei de serveis mínims, que és un altre atac als drets dels treballadors. Als jubilats ens volen fer creure

que ens “pujaren” anualment un 0,25 % la pensió.

Una altra cosa que m’emprenya és que ens vulguin fer sentir culpables de la seva mala gestió; perquè, diuen, visquérem per damunt de les nostres possibilitats. Basta veure com

les víctimes dels desnonaments, pel poder, ara són pràcticament els agressors. No parlen de llistes obertes, ni de reforma electoral, ni del dret a decidir, ni ...

Aquest és el resum d’una llarga conversa, que tinguérem amb en Miquel Molleta aprofitant el tema de la seva jubilació, que en realitat ha ocupat ben poc espai. El més interessant, al nostre parer, són les seves vivències.

Miquel, gràcies per la Xerradeta; que tenguis una llarga i profitosa jubilació, i molta sort, i sobretot salut per al futur.

MIQUEL SASTRE PUJOL, FIOLET

Una Xerradeta amb...

Completam aquest número de la revista amb dues imatges del betlem de **Rafel Trobat Pau** exposat per les festes de Nadal de 2009 a l'església d'Algaida. Les fotos són de **Jaume Jaume Garbí** i les hem descarregades del web de l'**Agrupació Fotogràfica d'Algaida**. A tots ells moltes gràcies per la seva disponibilitat.

MIQUEL RAFEL AMENGUAL “MOLLA”

Ja fa més de tres mesos que teníem pendent fer aquesta xerradeta, però, per diverses circumstàncies, l'anàvem posposant; ara finalment s'ha pogut dur a terme. S'ha de dir que amb una mica de recel per part del nostre entrevistat, que és poc donat al protagonisme, com molt bé sabem tots els que fa temps que el coneixem.

El motiu de la Xerradeta és la jubilació efectiva d'en Miquel, que es produí el passat mes d'agost, després de tota una vida laboral dedicada a la docència. Amb ell parlàrem asseguts a la camilla de ca seva, un diumenge horabaixa del primer cap de setmana realment fred d'aquesta tardor. Vet ací el resum de prop d'una hora de gravació:

Per començar, ens pots fer la teva presentació?

Som en Miquel Rafel Amengual i vaig néixer a Algaida dia 31 de juliol de l'any 1948. Som fill únic del matrimoni format per mon pare, en Rafel Sis, que havia fet de trencador de marès i capatàs d'asfaltar carreteres; i ma mare, na Magdalena Molla, que havia tengut al seu càrrec i treballat a un taller de “trençats”. Tothom sempre s'ha referit a mi amb el mal nom de ma mare, suposadament perquè a *Can Sis*, com que eren sis germans, ja eren massa i a ca ma mare eren més pocs. El fet que fa anys em coneguin amb el diminutiu *Molleta*, crec que és per influència teva, però no ho sé cert.

Quins records tens de la teva infància?

Record que quan vaig començar a ca les Monges, una d'elles va morir i la vaig somiar moltes vegades. Un altre cas fou quan morí en Pere Capellà, que de camí cap a

Montuïri, el cotxe passà per Algaida i el rebé una gentada. En aquell temps, la mort la teníem molt present; record sobretot aquell cavallot negre enganxat al sinistre cotxe dels morts i les potades que feia, que les sentíem de molt enfora.

Per altra banda, record les jugades que fèiem amb la resta d'al·lots de la barriada de Can Carrintar, sobretot de més petit i durant l'estiu, perquè de més grandet ja anava en bicicleta, llogat a tomar ametlles a Son Reus de Randa o al sequer d'albercocs de Cas Colaús.

També encara ara surt a rotlo, que quan érem petits, el pare de n'Esteban i en Bienvenido, uns forasters que malvivien a una caseta de Can Bondia, ens ensenyà el parenostre “en moro” : “Parremé que me qué, que me dico Majumé...”

